

iklim Fonları Güncellenmesi

HEINRICH BÖLL STIFTUNG
WASHINGTON, DC

ODI Global

TOPLUMSAL CİNSİYET VE İKLİM FİNANSMANI

İKLİM
FİNANSMANI
TEMELLERİ

10

ŞUBAT 2025

W

Liane Schalatek, hbs

dünyada yoksulluk içinde yaşayan 3,5 milyardan fazla insanın, yani dünya nüfusunun %44'ünün çoğunluğunu ve aşırı yoksulluk içindeki 700 milyona yakın kişinin, elektriğe erişimi olmayan 750 milyon kişinin ve hala geleneksel biyokütle ile yemek pişiren 2 milyardan fazla kişinin çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır ve Covid-19 salgını nedeniyle 2020-2022 yıllarında kaybedilen ilerlemenin ardından sayıların ancak yavaş yavaş toparlanmaya başlaması beklenmektedir. İklim değişikliğinin etkilerinden genellikle orantısız bir şekilde etkilenmektedirler, hızlanan kayıp ve zararlar da dahil olmak üzere, süregelen toplumsal cinsiyet normları ve ayrımcılıkların bir sonucu olarak mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini daha da kötüleştirmektedir. Kadınlar ve erkekler de iklim değişikliğiyle mücadeleye farklı şekillerde katkıda bulunurlar. Cancun Anlaşmaları, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadınların etkin katılımının iklim değişikliğiyle mücadelenin tüm yönleri için önemli olduğunu kabul etmektedir (UNFCCC, 2011). Şimdiye kadar çabaların çoğu uyum konusuna odaklanmış olsa da, düşük karbonlu ekonomilere adil geçişte toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve yeşil işlere erişimin artırılması da dahil olmak üzere, azaltım eylemlerinde kadınların katılımının ve karar alma süreçlerinin artırılmasına daha fazla vurgu yapılması gerekmektedir (UNIDO, 2021; ILO, 2022 ve 2024). Kayıp ve hasarın cinsiyete dayalı etkisinin ele alınması da daha fazla dikkat gerektirecektir (OHCHR, 2023). Toplumsal cinsiyete duyarlı iklim finansmanı araçlarına ve fon tahsislerine ihtiyaç vardır. Bu, kıt kamu fonlarının eşitlikçi, verimli ve etkili bir şekilde kullanılması meselesidir. Ayrıca, iklim finansmanı kararlarının normatif bir boşluk içinde alınmadığını, kadın haklarının devredilemez insan hakları olarak kabul edilmesiyle yönlendirilmesi gerektiğini de kabul eder. Birçok iklim fonu büyük ölçüde toplumsal cinsiyet körü olarak başlamıştır, ancak son on yılda ilgili fon yapılarını ve politikalarını güncelleyerek ve geliştirerek toplumsal cinsiyet hususlarını daha sistematik bir şekilde entegre etmek için önemli çabalar sarf etmiştir. Mevcut iklim fonlarında önemli ilerlemeler kaydedilmiş olsa da, iklim eylemlerinin finansmanında toplumsal cinsiyete duyarlılık için sadece nasıl değil, aynı zamanda neyi finanse edeceklerini de ele alan ve iklim eylemlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği sonuçları için hesap verebilirliği geliştiren yeni en iyi uygulamalara ihtiyaç vardır.

Giriş

Bu not, iklim finansmanı araçlarının, karar alma süreçlerinde eşit katılımcılar ve iklim eylemlerinin faydalanıcıları olarak her cinsiyetten insanın ihtiyaçlarına daha duyarlı ve hesap verebilir hale getirilmesine ve özellikle kadınların güçlendirilmesi ve desteklenmesi ihtiyacını kabul ederken geniş düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliğini daha fazla desteklemeye yönelik bazı temel ilkeleri ve eylemleri özetlemektedir.

Kadınlar, dünya nüfusunun %44'ünü oluşturan 3,5 milyardan fazla insanın çoğunluğunu oluşturmaktadır ve 2024 yılında, çoğu Güney Asya ve Sahra altı Afrika'da olmak üzere, günde 2,15 ABD dolarından daha az bir gelirle yoksulluk içinde yaşayan 692 milyon kişinin ya da dünya nüfusunun %8,5'inin çoğunluğunu oluşturmaktadır (Dünya Bankası, 2024¹). 2020-2022 yılları arasında ilk kez artan aşırı yoksulluk içinde bulunanların yüzdesi 20 yıldır devam eden Covid-19 salgını, iklim değişikliği ve çatışmaların da etkisiyle ancak yavaş yavaş kıpırdanmaya başladı. Ayrıca, elektriğe erişimi olmayan 750 milyon insanın çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor.

milyar temiz pişirme tesisinden yoksundur (IEA, 2024) ve Covid-19 salgınının etkisiyle geçmiş kazanımların tersine dönmesinden sonra toparlanma son derece yavaştır.

Kadınlar iklim değişikliğinin etkilerinden ve buna bağlı yaygın kayıp ve zararlardan genellikle orantısız bir şekilde etkilenmektedir. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), Altıncı Değerlendirme Raporu'na (AR6, WG2) Çalışma Grubu II katkısında, iklim değişikliği tehlikelerinin mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini artırdığının altını çizmektedir, ve böylece birçok kadının iklim değişikliğinden daha fazla etkilenmesine katkıda bulunmaktadır (IPCC, 2022). Bu durum büyük ölçüde, kadınları gelirden, yasal haklardan, kaynaklara erişimden ve siyasi katılımdan mahrum bırakan süregelen toplumsal cinsiyet normları ve yaygın toplumsal cinsiyet ayrımcılıklarından kaynaklanmaktadır.

Ailelerine bakma ve geçimlerini sağlama konusunda birincil rolü onlara vermek. Bu durum, birçok toplumda kadınların marjinalleşmesine yol açmaktadır. IPCC Altıncı Değerlendirme Raporu'na Çalışma Grubu II katkısı, iklim değişikliğine karşı yapısal kırılma noktalarının dikkatle tasarlanması ve uygulanmış tedbirlerle azaltılabileceğini vurgulamaktadır.

Özellikle kapasite geliştirmeye, en hassas grupların anlamlı katılımına ve riski azaltmak ve uyum sağlamak için finansman da dahil olmak üzere temel kaynaklara erişimlerine odaklanan hak temelli yaklaşımlar yoluyla, cinsiyete dayalı olanlar da dahil olmak üzere eşitsizlikleri ele alan ve etnik köken, engellilik, yaş, konum ve gelir gibi kesişen faktörleri dikkate alan yerelden küresel düzeye kadar yasal, politika ve süreç müdahaleleri. IPCC Altıncı Değerlendirme Özeti raporu, bu bulguları yüksek güvenle tekrarlamaktadır (IPCC, 2023).

Kadınlar ve erkekler de iklim değişikliğiyle mücadelede farklı şekillerde katkıda bulunmakta ve kayıp ve zararı azaltma, uyum sağlama ve müdahale etme konusunda kendi bilgi, deneyim ve uzmanlıklarına dayalı olarak farklı kabiliyetlere sahip olmaktadır. Pek çok durumda, kadınlar iklim değişikliğiyle başa çıkma ve uyum sağlama stratejilerine halihazırda dahil olmuş durumdadır; örneğin kuraklığa dayanıklı tohumlara geçerek, düşük etkisi veya organik toprak yönetimi teknikleri veya toplum temelli ağaçlandırma ve restorasyon çalışmalarına liderlik etmek. Çiftçiler, girişimciler, üreticiler, tüketiciler ve hane halkı yöneticileri olarak kadınlar, gelişmekte olan ülkelerde düşük karbonlu yolların uygulanmasında güçlü paydaşlardır. Bu durum, kadınları küresel ısınmaya karşı mücadelede önemli değişim araçları haline getirmektedir.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin (UNFCCC) son anlaşmalarında toplumsal cinsiyet

Cancun'daki UNFCCC 1/CP.16 Kararı, önemli kısa ve uzun vadeli iklim finansmanı hedeflerini teyit etmiş ve Ek II ülkelerinin Sözleşme kapsamındaki finansman yükümlülükleri için yol gösterici ilkeler sağlamıştır (UNFCCC, 2011). Bu kararın 7. Maddesi ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadınların etkin katılımının iklim değişikliğinin tüm yönleri için önemli olduğunu kabul etmiştir. Cancun ve Durban'da alınan kararlar (UNFCCC, 2012) Ulusal Uyum Planlarının (NAP'lar) çerçevelendirilmesinde toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşım aradığı için bu durum özellikle uyum açısından önemlidir. Durban'da Taraflar ayrıca iki Ulusal Uyum Planının bileşiminde cinsiyet dengesinin sağlanması gerektiğini teyit etmişlerdir.

Sırasıyla uyum ve iklim finansmanı ile ilgilenen yeni organların (yani Uyum Komitesi ve Finans Daimi Komitesi) yanı sıra Yeşil İklim Fonu (GCF) Yönetim Kurulu ve Sekreteryasında. Doha'da, 23/CP.18 sayılı Karar, "toplumsal cinsiyete duyarlı iklim politikasını bilgilendirmek amacıyla" toplumsal cinsiyet dengesinin teşvik edilmesini ve kadınların tüm sözleşme organlarına katılımının iyileştirilmesini istemiştir (UNFCCC, 2013). Lima'da ise 18/CP.20 sayılı Karar, Tarafları "toplumsal cinsiyete duyarlı iklim politikasına ulaşmakla" görevlendirmiştir.

Sözleşme kapsamındaki tüm ilgili faaliyetlerde iklim politikası" ve oturum içi teknik çalıştaylar ve uygulamaya odaklanan teknik kılavuzların geliştirilmesi ile iki yıllık bir çalışma programı oluşturmuştur (UNFCCC, 2015a).

2012 yılından bu yana, iklim değişikliğinin toplumsal cinsiyet boyutu BMİDÇS kapsamında daimi bir madde olarak ele alınmaktadır. COP21'de Taraflar, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlendirilmesini Paris Anlaşması'nın önsözünde temel bir ilke olarak belirlemiştir (UNFCCC, 2015b). Paris Anlaşması Anlaşma ayrıca toplumsal cinsiyete duyarlı uyum ve kapasite geliştirme çabalarını zorunlu kılmakta, ancak azaltım, teknoloji veya finansman bölümlerine toplumsal cinsiyete özgü bir dil entegre etmemekte ve yıllık gözden geçirmede toplumsal cinsiyeti daimi bir gündem maddesi olarak ele almamaktadır. Marakeş'teki COP22'de,

21/CP.22 sayılı Karar uyarınca Taraflar Lima Çalışma Programını 2019 yılına kadar üç yıl daha uzatmıştır (UNFCCC, 2017a). Bu karar, BMİDÇS'nin tüm organlarına, süreçlerine toplumsal cinsiyet perspektifini entegre etmeye yönelik ilerleme hakkındaki bilgileri düzenli raporlarına dahil etme yetkisi vermiştir. Bonn'daki COP23'te, 3/CP.23 sayılı Karar uyarınca Taraflar, COP24'te ilk olarak cinsiyete göre ayrıştırılmış iklim değişikliği etkilerinin izlenmesi ve raporlanmasına odaklanan çok yıllık bir Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı (GAP) kabul etmiştir (UNFCCC, 2018). COP25

Ayrıca, "Sözleşme kapsamındaki faaliyetlerde ilgili tüm hedef ve amaçlar aracılığıyla toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasına yönelik devam eden ihtiyacı, bunların etkililiğinin, adililiğinin ve sürdürülebilirliğinin artırılmasına önemli bir katkı olarak" kabul etmiş ve 3/CP.25 sayılı Karar ile beş yıllık Lima Çalışma Programını ve Kasım 2024'te bir GAP uygulama incelemesini kabul etmiştir (UNFCCC, 2019b).

GAP uygulaması 2019'da Madrid'de düzenlenen COP25'te, 2021'de Glasgow'da düzenlenen COP26'da ve 2022'de Şarm El-Sheyh'te düzenlenen COP27'de gözden geçirilmiştir. Dubai'deki COP28, Lima Çalışma Programı'nın ve GAP'ın son gözden geçirmesini başlatmış ve COP29'da, Lima'nın toplumsal cinsiyet konusundaki çalışma programının COP35'te gözden geçirilmek üzere on yıl daha uzatılması ve Belem'deki COP30'da karara bağlanmak üzere yeni bir GAP geliştirilmesi kararıyla sonuçlanmıştır. Kararda "toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasına duyulan ihtiyacın devam ettiği" yinelenmiştir. etkinliğinin, adaletinin ve sürdürülebilirliğinin artırılmasına önemli bir katkı olarak Sözleşme kapsamındaki faaliyetlerde ilgili tüm hedefler ve amaçlar aracılığıyla" ve kadınların BMİDÇS sürecinin tüm yönlerine ve ulusal ve yerel düzeyde iklim politikası oluşturma ve eylemlerine tam, anlamlı ve eşit katılımının ve liderliğinin uzun vadeli iklim hedeflerine ulaşılması için hayati önem taşıdığını kabul etmiştir. Bu Ülkelerden ve ilgili kamu ve özel sektör aktörlerinden, "tabandan gelen kadın örgütlerinin yanı sıra yerli halkların, özellikle kadınların ve yerel toplulukların iklim finansmanına basitleştirilmiş erişimini kolaylaştırmak" için iklim finansmanının toplumsal cinsiyete duyarlılığını güçlendirmelerini ister (UNFCCC, 2024a). Taraflar, GAP'ın uygulanmasındaki ilerlemeyi, zorlukları, boşlukları ve öncelikleri ve gelecekte yapılacak çalışmaları vurgulayan çeşitli raporları not etmiş, özellikle geliştirilmiş Lima Çalışma Programı ve GAP'ın gerekli bir çerçeve sağladığını, ancak yapı ve içerik bakımından önemli boşlukların ele alınması gerektiğini vurgulamıştır. Bu boşluklar arasında iklim değişikliğinin etkileri, ihtiyaçları veya deneyimlerinin ırk, etnik köken, engellilik, cinsel yönelim veya yerlilik ile kesişen toplumsal cinsiyet kimlikleri temelinde nasıl farklılaştığına ilişkin yetersiz entegrasyon yer almaktadır, özel finansman eksikliği ve belirli gösterge ve hedeflerin yokluğu (UNFCCC, 2024b). BMİDÇS Sekreteryası tarafından düzenli olarak hazırlanan teknik raporlar göstermiştir, Örneğin, Sözleşme kapsamında oluşturulan 15 organdan sadece yedisi, 2018 yılında, bileşimlerdeki cinsiyet dengesini iyileştirmenin ötesinde, süreçlerine ve temel çalışmalarına toplumsal cinsiyet perspektifini entegre etme yönünde ilerleme kaydettiklerini göstermiştir: bu sayı 2019-2020 dönemi için değişmeden kalmış, ardından 2021'de önemli ölçüde artarak 11'e yükselmiş, ancak 2022'de 10'a düşmüştür.

Bu organlar, toplumsal cinsiyet çalışma grupları veya toplumsal cinsiyet odak noktaları gibi toplumsal cinsiyeti anaakımlaştırma yetkileri, politikaları ve mekanizmalarını kendi bünyelerinde oluşturmuşlardır (UNFCCC, 2023a). 2024 yılında, BMİDÇS'nin toplumsal cinsiyet kompozisyonu ile

18 ile %71 arasında değişen Sözleşme organlarından sadece yedisi cinsiyet dengesine ulaşmış veya bunu aşmış, tüm organlardaki kadın üyelerin ortalama yüzdesi ise %39 civarına ulaşmış ve böylece 2023'ten itibaren biraz artmıştır (UNFCCC, 2024c).

Geçtiğimiz yıllarda, BMİDÇS'nin mali mekanizmasını denetleyen ve faaliyet birimleri olan GCF, Küresel Çevre Fonu (GEF) ve yeni Kayıp ve Hasara Müdahale Fonu'na (FRLD) rehberlik eden Sözleşme organı olan Finans Daimi Komitesi'nde (SCF) bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. SCF'de, toplumsal cinsiyetin esaslı bir şekilde entegre edilmesine yönelik çabalar, iklim finansmanının toplumsal cinsiyet boyutuna ilişkin bilgilerin ilk kez 2018'de ve 2020/21, 2022 ve 2024'te SCF'de yinelenen ve genişletilen bir özellik olarak dahil edilmesine odaklanmıştır. İklim finansmanının iki yıllık değerlendirmesi ve genel görünümü ile birinci ve ikinci ihtiyaç belirleme raporlarının hazırlanmasında toplumsal cinsiyetin dikkate alınması. Diğer çabalar arasında toplumsal cinsiyet ve iklim konusunda bir çalışma grubunun kurulması ve bir toplumsal cinsiyet odak kişinin atanması da yer almaktadır. SCF üyeleri, 2024 yılında %55 kadın SCF üyesi ile cinsiyet eşitliğini aşmıştır. Geçtiğimiz yıllarda tematik SCF Forumlarına sürekli olarak toplumsal cinsiyet boyutunu konu olarak dahil eden SCF, 2024 forumunun teması olarak toplumsal cinsiyete duyarlı finansmanı öne çıkarmıştır. COP29'a sunduğu özet raporda, daha yüksek risk toleransına sahip mikro finansman; kadınlara özel fonlar da dahil olmak üzere hibelere öncelik veren finansman mekanizmaları; kadınlar ve kız çocukları üzerinde daha fazla borç yükü oluşmasını önleyen hibeler, sübvansiyonlar ve yüksek imtiyazlı araçlar da dahil olmak üzere kadın liderliğindeki ve taban örgütlerine doğrudan ulaşabilecek ve onları güçlendirebilecek yeni ve yenilikçi finansman modelleri çağrısında bulunmuştur (UNFCCC, 2024d).

Genel olarak, Sözleşme ve çalışmalarında toplumsal cinsiyet entegrasyonu çabalarında daha hızlı ilerleme kaydedilmesi, özel finansman ve yeterli toplumsal cinsiyet uzmanlığı eksikliği nedeniyle engellenmeye devam etmektedir. BMİDÇS Sekreteryası ve Sözleşme organları genelinde ve Taraflar arasında yavaş davranış değişikliği. Önemli ölçüde, Taraf delegasyonlarında ve Taraf delegasyonlarının başkan ve başkan yardımcılarında kadınların temsili 2023 yılında 2022 yılına kıyasla büyük ölçüde değişmeyerek %36 ve COP28 sırasında sırasıyla %27 ve SB60 sırasında sırasıyla %51 ve %38 ile daha dengeli bir cinsiyet temsili ile sanal olarak gerçekleştirilen 2020 oturumlarına kıyasla daha düşük kalmıştır. 2022'de yapılan bir vaka çalışması, iklim sürecindeki erkeklerin aşırı temsiline, konuşma sürelerinden de anlaşılacağı üzere devam ettiğini gösterirken, erkekler COP26'daki katılımcıların %63'ü, ancak genel kuruldaki konuşma süresinin dörtte üçünden fazlasını talep etmiştir (UNFCCC, 2022b). 2024 yılında güncellenen bir vaka çalışması, ülke delegelerinin COP28'e şahsen katılımını destekleyen UNFCCC güven fonunun da aynı şekilde kadın delegelerin yetersiz temsiline tekrarladığını ve finanse edilen katılımcıların sadece %40'ının kadın olduğunu göstermiştir (UNFCCC, 2024c).

Toplumsal cinsiyete duyarlı iklim finansmanının önemi

Kalkınma programlarından elde edilen uluslararası deneyimler, kamu iklim değişikliği finansmanının toplumsal cinsiyete duyarlılığının artırılmasının, etkinlik ve verimliliğin yanı sıra sürdürülebilirliğin de iyileştirilmesi için bir fırsat olduğunu göstermektedir.

yatırımlar. Bu durum, aşağıdaki örneklerde de görüldüğü üzere, uyum ve azaltım finansmanının yanı sıra kayıp ve zararın giderilmesine yönelik finansman için de geçerlidir.

Afrika kıtasının uyum faaliyetleri için finansman ihtiyacının 2050 yılına kadar yılda 96 milyar ABD dolarına ulaşacağı tahmin edilmektedir (UNEP, 2023). İklim değişikliğine karşı en hassas bölgelerden biri olan Sahra-altı Afrika'da (SSA), mevcut İklim Fonları Güncellemesi (CFU) tarafından izlenen fonlardan bölge ülkelerine onaylanan uyum finansmanı akışları, 2003-2024 yılları arasında kümülatif olarak yalnızca 3,5 milyar ABD doları ile çok daha düşüktür. SSA'da kadınlar hala birincil gıda üreticileri geçimlik tarımda, genellikle elverişsiz koşullar altında marjinal topraklarda çalışmakta ve iklim kaynaklı hava şokları altında mücadele etmektedir (FAO, 2023). Ancak, Kadınlar nadiren çalıştıkları arazinin sahibi olurlar ve bu nedenle kırsal toplulukların uyum ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik resmi istişare süreçlerinden genellikle dışlanırlar ve kredi veya diğer tarımsal yayım hizmetlerini güvence altına alamazlar. Afrika'da kırsal alanları, gıda güvenliğini ve tarımı hedef alan uyum projeleri ve programları için sağlanan finansmanın etkili olabilmesi için, hem hanelerde hem de pazarlarda gıda üretimi, tedariki ve dağıtımının toplumsal cinsiyet dinamiklerinin dikkate alınması gerekmektedir. Örneğin, uygun finansman ürünlerine erişim de dahil olmak üzere, kadınların kapasite geliştirme programlarına, danışmanlık hizmetlerine, teknik yardıma ve özel tarımsal yayım hizmetlerine dahil edilmesi için özel çaba sarf edilebilir. Toplumsal cinsiyete duyarlı bir bakış açısı olmadan, Afrika için adaptasyon finansmanı sağlayan iklim finansmanı araçları, kadınlara karşı ayrımcılık yapan mevcut eğilimleri daha da kötüleştirebilir. Bu durum kadın haklarını tehdit etmekte ve uluslararası iklim finansmanının neredeyse tüm alıcı ve katılımcı ülkeleri tarafından kabul edilmiş olan Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne (CEDAW) doğrudan aykırıdır.

2050 yılına kadar dünya nüfusunun %68'i şehirlerde yaşayacak ve kentsel nüfus 2,5 milyar artacaktır. Bu artışın yaklaşık %90'ı Asya ve Afrika'da gerçekleşecektir (UN DESA, 2018). Yürüme ve toplu taşıma, gelişmekte olan şehirlerdeki çoğu insan için ulaşım aracıdır, bu nedenle

Kentsel ulaşım projelerinde toplumsal cinsiyetin ele alınması için sağlam bir iş ve sosyal durum oluşturulabilir; örneğin, aşağıdaki gibi daha temiz kamu sistemlerine yapılan yatırımlar yoluyla otobüs-hızlı transit (BRT). Kadın ve erkeklerin toplu taşımaya yönelik farklı ihtiyaçlarının ekonomiklik, program esnekliği, yolculuk uzunluğu ve sıklığı, ulaşım ağının coğrafi kapsamı ve yoğunluğu ve kadınların cinsiyete özgü güvenlik endişeleri açısından analiz edilmesi ve tasarlanması birden fazla kazanım sağlayacaktır: yolcu sayısının artırılması (gerçek sera gazı emisyonlarının azaltılması için ön koşuldur) ve toplu taşıma sistemlerinin karlılığı; sistemi tüm kullanıcılar için optimize ederek işlem maliyetlerini düşürmek; ve kadınların erişimini artırmak (toplulu taşıma seçeneklerine daha bağımlı olan) hane halklarının üretkenliğini ve dayanıklılığını güçlendiren istihdam, eğitim ve hizmetlere. Aynı şekilde, ülkeler insanların ve toplumların geçim kaynaklarını iyileştirmeye odaklanarak düşük emisyonlu, dirençli ve sürdürülebilir ekonomilere geçiş çabalarını hızlandırdıkça kapsayıcı, adil ve eşitlikçi bir şekilde, toplumsal cinsiyet eşitliği kaygıları yeşil işlerin teşvik edilmesinin merkezinde yer almalıdır.

aynı zamanda bakım işinin değerini ve kamu bakım altyapısı ve hizmetlerine yatırım yapmanın adil geçiş çabalarının bir parçasıdır (ILO, 2022 ve 2024). Bu, örneğin enerji ve koruma sektörlerinde işgücü dinamikleri ve ücret çizelgelerindeki mevcut cinsiyet farklılıklarının ve ayrımcı uygulamaların ele alınmasını gerektirir. Yeşil endüstriler, tedarik zincirleri ve iş faaliyetlerine yönelik politikalar, stratejiler ve eylem planlarında toplumsal cinsiyet hususlarının daha fazla ana akımlaştırılması (UNIDO, 2021; UN Women, 2023). Gelişmekte olan ülkelerde toplumlara çok önemli hizmetler sunan kadın girişimcilerin dahil edilmesi ve desteklenmesi bir öncelik olmalıdır. Çoğunlukla mikro ve küçük ölçekli işletmelerde yoğunlaşmışlardır ve daha yeşil teknolojilere yatırım için uygun fiyatlı ve sabırlı küçük ölçekli kredilere erişimde genellikle dezavantajlıdırlar (kültürel önyargılar veya teminat eksikliği nedeniyle). Mikro, küçük ve orta ölçekli işletmelerin (MSME'ler) ihtiyaçlarını ele alan, cinsiyete duyarlı, iklim fonu destekli özel sektör girişimleri hedefe yönelik yardım sağlayabilir.

Gelişmekte olan ülkeler halihazırda milyarlarca dolarlık felaket kayıpları ve hasarları yaşamaktadır ve yıllık maliyetlerin 2030 yılına kadar 580 milyar ABD dolarına ulaşacağı tahmin edilmektedir (Richards ve diğerleri, 2023). İklim kaynaklı kayıplar ve zararlar, iklim felaketlerinin kadın haklarını ve insan haklarını tehdit eden etkileriyle birlikte sosyal eşitsizlikleri dramatik bir şekilde artırmaktadır (OHCHR, 2023). Örneğin, iklimle bağlantılı aşırı hava olayları nedeniyle yerinden edilen insanların çoğunluğunu kadınlar ve kız çocukları oluşturduğundan, afet yardımı ve afet sonrası yeniden inşa ve rehabilitasyon kurulumları Kadınların ve ötekileştirilmiş toplumsal cinsiyet gruplarının arazilere ve varlıklara erişimini sağlayarak mevcut ayrımcı uygulamaları düzeltmek, sosyal koruma önlemlerini genişletmek ve afet sonrası yüksek cinsel istismar veya insan ticareti riskini ele almak için mali desteği hedefleyin. Ekonomik kayıp ve zararlar için tazminat ve eski hale getirme Kadınların ailelere ve topluluklara sağladığı ve genellikle afetlerden sonra artan ücretsiz emeği de hesaba katılmalıdır (Oxfam, 2023). Ayrıca, ekonomik olmayan kayıp ve zararları ele alma çabaları, kadınların topluma, geleneklere veya bilgi sistemlerine ve kültüre yaptıkları özel katkıları göz ardı edemez.

Toplumsal cinsiyete duyarlılığın proje tasarımı ve uygulamasına entegre edilmesinin değerini, sonuçları ve dolayısıyla etkinliği iyileştirme potansiyeli de dahil olmak üzere doğrulayan ve giderek artan bir araştırma ve literatür bulunmaktadır. Alıcı ülkelerdeki önemli bir paydaş grubu olarak kadınların göz ardı edilmesi, iklim finansmanının kullanımından optimal olmayan sonuçlar elde edilmesine yol açabilir ve finanse edilen müdahalelerin sürdürülebilirliğini zayıflatabilir.

Toplumsal cinsiyete duyarlı iklim finansmanı için temel ilkeler ve eylemler

İklim finansmanının etkin kullanımı, iklim değişikliği ile ilgili hususların kalkınma politikası ve planlamasına dahil edilmesini gerektirmektedir.

Sürdürülebilir ve adil sonuçlar elde etmek için. Finansman tahsislerinin ulusal kalkınma planları, azaltım ve uyum stratejileri ile uyumlu ve tutarlı olması gerekirken, bunların aynı zamanda toplumsal cinsiyet hususlarının entegrasyonunu daha da geliştirmesi gerekmektedir.

son yıllarda bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Ulusal uyum programları (UUP'ler) için, 2022-24 döneminde sunulan 22 UUP'nin tamamı toplumsal cinsiyete atıfta bulunmuş, bunların %68'i toplumsal cinsiyete duyarlı proje örnekleri sunmuş veya %86'sı uyum kapasitesinin artırılmasında kapsayıcı ve katılımcı yaklaşımların faydalarını vurgulamıştır (UNFCCC, 2024e). 2024 sonu itibarıyla, sunulan tüm ulusal katkıların (NDC'ler) %82'si bazı atıflarda bulunmuştur

Planlanan iklim eyleminin entegrasyon kalitesi ve toplumsal cinsiyete duyarlılığı büyük farklılıklar gösterse de, toplumsal cinsiyete ilk sunulan NDC'lerle karşılaştırıldığında iyileşmeler görülmekle birlikte, yeni veya güncellenmiş NDC'lerin hala sadece %46'sı toplumsal cinsiyeti kesişen bir konu olarak ele almakta, %13'ü net olmayan atıflarda bulunmakta ve %19'u toplumsal cinsiyete hiç atıfta bulunmamaktadır. Bununla birlikte, daha önce toplumsal cinsiyeti dikkate alan NDC'lerin %60'ı güncellenmiş NDC'lerinde bu konuyu daha ayrıntılı olarak ele almıştır (UNFCCC, 2024f). Kapasite geliştirme ve destek çabaları, planlama belgelerinde toplumsal cinsiyet entegrasyonunun iyileştirilmesine yardımcı olabileceği gibi, bu belgelerin toplumsal cinsiyete duyarlı, tamamen katılımcı ve şeffaf süreçler yoluyla, örneğin Yerli Halklar gibi ilgili tüm paydaşların insan haklarını içerecek ve bunlara saygı gösterecek şekilde geliştirilmesine de yardımcı olabilir. Böyle bir yaklaşımı işlevsel hale getirmek için bazı temel ilkeler ve eylemler şunlardır

- Yol gösterici ilkeler olarak toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi ve insan hakları temelli bir yaklaşıma dayanan tüm iklim finansmanı araçları için kesişen bir yetki.
- Uyum, kayıp ve zarar ile azaltım tedbirlerine yönelik faydalanıcı ve insan merkezli bir yaklaşım; kadınların aşırı temsil edildiği (gelişmekte olan ülkelerde kayıt dışı sektörler ve KOBİ'lerin sahipleri de dahil olmak üzere) küçük ölçekli ve topluluk temelli bazı eylemlere özellikle dikkat edilmesi ve kamu finansmanının imtiyazının faydalanıcı olarak kadınlara aktarılmasının sağlanması. Azaltımda bu, birçok kadının süregelen enerji yoksulluğunu ele almanın bir yolu olarak yenilenebilir enerji kaynakları yoluyla enerji erişimi sağlamaya odaklanmak anlamına gelmektedir.
- Performans hedefleri ve sonuç ölçüm çerçevelerinde ve finansman seçeneklerinin değerlendirilmesinde açık toplumsal cinsiyet kriterleri. Bu kriterler, önerilen proje veya programın zorunlu bir toplumsal cinsiyet analizini, tam maliyetli bir proje/programa özgü toplumsal cinsiyet eylem planını, toplumsal cinsiyete dayalı bir bütçeyi ve proje ve programların toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerine nasıl katkıda bulunduğunu ölçen bazı net nicel ve nitel göstergelerin yanı sıra toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmış verilerin sistematik olarak toplanmasını içermelidir. Göstergeler hem projeye ve programa özel olmalı hem de fon portföyü düzeyinde toplumsal cinsiyet eşitliği etkilerinin toplu olarak izlenmesine ve değerlendirilmesine olanak sağlamalıdır.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği ilkelerinin fonlama, akreditasyon ve programlama kılavuzlarının geliştirilmesine entegre edilmesini ve program ve proje incelemelerinde, fon onaylarında ve bir mekanizmanın fon portföyünün izlenmesi, raporlanması, doğrulanması ve değerlendirilmesinde dikkate alınmasını sağlamak için fon karar alma organları, personeli ve teknik danışma organları ve panelleri arasında toplumsal cinsiyet dengesi ve toplumsal cinsiyet uzmanlığı.

- Bir ülkenin finansman önceliklerini belirlemek için fonla ilgili ülke koordinasyon mekanizmalarında ve bir program veya projenin tasarımından uygulamasına ve izleme ve değerlendirmesine kadar finansman döngüsü boyunca, katılımcı izleme yaklaşımlarına özel bir odaklanma da dahil olmak üzere, kilit paydaşlar ve yararlanıcılar olarak kadınların anlamlı girdilerini ve katılımlarını aramak için özel çabalar.
- Her bir tematik finansman penceresi veya alt fonu için toplumsal cinsiyete duyarlı finansman kılavuzları, tahsis kriterleri ve mali araçlar. Sektöre özel veya uzmanlaşmış teklif talepleri, sunulan tekliflerin toplumsal cinsiyete duyarlılığını temel bir seçim ve karar kriteri haline getirmelidir. Aynı şekilde, iklim fonu kurullarının da toplumsal cinsiyeti yeterince entegre etmeyen bir teklifi onay için değerlendirmeyeceklerine dair açık bir mesaj göndermeleri gerekmektedir.
- Geliştirilmiş doğrudan erişim çabaları kapsamında küçük hibe yaklaşımları, kadın girişimciler için yeşil kredi hatları veya belirli proje/program bileşenleri için yerel toplumsal cinsiyet uzmanlığına sahip yürütücü ortak olarak akredite uygulayıcı kuruluşlarla işbirliğini kolaylaştırmak gibi yerel kadın gruplarının fon kaynaklarına erişimini artıracak yaklaşımlar.
- Azaltım ve uyum faaliyetleri arasında dengenin sağlanması, kayıp ve zararın ele alınması için ek fon desteğine izin verilmesi ve faaliyetlerin farklı ölçeklerde ve coğrafi odaklarda toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde sunulması için fon tahsislerinin toplumsal cinsiyet etkilerinin düzenli olarak denetlenmesi.
- Toplumsal cinsiyet eşitliğini, kadın haklarını ve kadınların tam katılımını güvence altına alan sağlam bir dizi sosyal, toplumsal cinsiyet ve çevresel koruma önlemleri ve kılavuz ilkeler ve bunların uygulanması için kapasite geliştirme desteği. Bu güvenceler, insan ve kadın hakları, çalışma standartları ve çevre hukuku da dahil olmak üzere mevcut uluslararası yükümlülüklerle uygun olmalıdır.
- Alıcı ülkede iklim değişikliği finansmanından etkilenen kadınlar da dahil olmak üzere grupların ve bireylerin kolayca erişebileceği bağımsız değerlendirme ve başvuru mekanizmaları mağduriyetlerini dile getirmelerine ve tazminat ve eski hale iade talep etmelerine izin vermek.

Toplumsal cinsiyet konularının mevcut iklim fonlarına entegre edilmesine yönelik çabalar

Hem BMİDÇS kapsamında hem de dışında var olan mevcut özel iklim finansmanı mekanizmalarının çoğunun tasarım ve işleyişine toplumsal cinsiyet hususları en başından itibaren entegre edilmemiştir. Sürekli dış baskı ve toplumsal cinsiyet körü proje ve programların optimal olmayan sonuçlarının iç kabulü son yıllarda birçok çok taraflı iklim fonunda toplumsal cinsiyet hususlarının geriye dönük olarak fon programlama kılavuzlarına ve yapılarına dahil edilmesi için önemli çabalara yol açmıştır. Geçtiğimiz birkaç yıl içinde iklim fonları, faaliyetlerinin toplumsal cinsiyete duyarlılığını geliştirmek için birbirlerine yardımcı olma konusunda işbirliği çabalarını ve uzman değişimini de geliştirmiştir. Çok daha fazlası yapılabilir yapılmalıdır. BMİDÇS kapsamında tahsis edilen iklim fonları

Özellikle çok taraflı kalkınma bankaları (MDB'ler), BM ajansları, bir dizi ticari bankanın yanı sıra çoğu bölgesel ve iki taraflı kalkınma bankası ve (alt) ulusal ve bölgesel kuruluşlar arasında değişen çok sayıda akredite kuruluş ve uygulayıcı ajansla birlikte çalışmaları nedeniyle tüm küresel iklim finansmanı mimarisi için önemli bir sinyal verme işlevine sahiptir. Örneğin, GCF ve GEF ile Adaptasyon Fonu, bütçe tahsislerinde bazı koordineli toplumsal cinsiyet göstergeleri ve toplumsal cinsiyet etiketleme sistemleri üzerinde çalışarak toplumsal cinsiyet konularında mevcut işbirliklerini geliştirebilirler. Bu, gelişmekte olan ülkelere yönelik uluslararası iklim finansmanı desteğinin merkezinde yer alan bu fonlar genelinde toplumsal cinsiyetle ilgili harcamaları ve toplumsal cinsiyet etki ölçümlerini bir araya getirecek ortak izleme çabalarına olanak sağlayacaktır.

Bununla birlikte, sistematik entegrasyon için çalışmak ve toplumsal cinsiyet 'eklentisinin' ötesine geçmek için zorluk devam etmektedir. Bunun merkezinde de toplumsal cinsiyet boyutlarının kadın ve erkekler odaklanan ikili bir yaklaşımın ötesinde var olduğu ve toplumsal cinsiyetin ırk, etnik köken, yetenek, yaş, din veya kast gibi faktörlerle kesiştiği anlayışı yer almaktadır. Ne farklı toplumsal cinsiyet kimlikleri ne de Toplumsal cinsiyetin diğer faktörlerle kesişimselliği şu anda mevcut iklim finansmanı mekanizmalarında, finansman yaklaşımlarında operasyonel hale getirilmek bir yana, yeterince kabul görmemektedir. Nihayetinde, iklim eylemlerinin finanse edilmesine yönelik gerçek anlamda toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşım, sadece finansman kararlarının nasıl alındığını ve uygulandığını ele almakla kalmayacak, aynı zamanda finansman faaliyetlerinin odağını daha insan hakları merkezli ve kapsayıcı olacak şekilde temelden değiştirecektir. Bu, örneğin kadınlara orantısız fayda sağlayan iklim yatırım yaklaşımlarına öncelik verilmesi anlamına gelebilir, özel ihtiyaçları, yetenekleri veya iklim değişikliğini ele alma deneyimleri nedeniyle, örneğin devredilen fonlar gibi küçük hibeler şeklinde yerel hizmet sunumu için topluluk gruplarına veya gelişmekte olan birçok ülkede kırsal toplulukların kalıcı enerji yoksulluğuna hitap etmek; Bu tür önlemler, geleneksel bakım ve zaman yüklerini azalttığı için kadınları ekonomik ve sosyal açıdan güçlendirirken kalıcı iklim sonuçlarını da desteklemektedir.

Küresel Çevre Fonu (GEF), En Az Gelişmiş Ülkeler Fonu (LDCF) ve Özel İklim Değişikliği Fonu (SCCF)

GEF en uzun süredir faaliyet gösteren uluslararası iklim fonudur, ancak başlangıçta SCCF ve LDCF gibi program inceleme ve onay süreçlerinde toplumsal cinsiyete ilişkin hususlar ön plana çıkmamıştır. GEF 2011 yılında bir Politika kabul etmiştir Mevcut tüm GEF ajanslarının (çoğunlukla MDB'ler ve BM ajansları) GEF toplumsal cinsiyet anaakımlaştırma yetkisine uygunluklarının değerlendirilmesini gerektiren Toplumsal Cinsiyet Anaakımlaştırması üzerine. Ayrıca yeni uygulayıcı kuruluşların toplumsal cinsiyet kapasitesini GEF akreditasyonu için bir kriter haline getirmekte ve tüm uygulayıcı kuruluşların GEF projelerinde toplumsal cinsiyet konularını analiz etme çabalarını göstermelerini gerektirmektedir. Uygulayıcı kuruluşlar, toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden ve toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasına ilişkin asgari gereklilikleri karşılayan politikalar, stratejiler veya eylem planları oluşturmaktadır. Bunların başında, izleme için cinsiyete göre ayrıştırılmış göstergelerin kullanılması ve projelerin toplumsal cinsiyet üzerindeki olumsuz etkilerinin önlenmesi veya azaltılmasına yönelik tedbirler gelmektedir. Ayrıca şu da vardır

GEF uygulayıcı kurumlarının, bu asgari gerekliliklerin uygulanmasını izleyebilecek ve destek sağlayabilecek toplumsal cinsiyet uzmanlarına sahip olması gerekliliği.

Buna ek olarak, GEF Sekreteryası kendi toplumsal cinsiyet anaakımlaştırma kapasitesini güçlendirmek için çalışmıştır. GEF'teki bir Toplumsal Cinsiyet Odak Noktası, tekliflerde toplumsal cinsiyete dikkat edilmesini sağlamak ve toplumsal cinsiyete duyarlı yaklaşımları destekleyebilecek ortaklarla ağlar ve işbirlikleri kurmakla görevlendirilmiştir. Ekim 2014'te, karar alma organı olan GEF Konseyi, GEF'in altıncı ikmal döneminde (GEF-6, FY15-18) toplumsal cinsiyeti anaakımlaştırma politikasını uygulamak için somut bir yol haritası olarak GEF'in Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planını (GEAP) onaylamıştır (GEF, 2014). Son olarak, GEF Toplumsal Cinsiyet Ortaklığı 2016 yılında şu şekilde kurulmuştur Uygulama ortakları, diğer çok taraflı çevre anlaşmalarının Sekreteriyaları ve sivil toplumu içeren kurumlar arası bir çalışma grubu. Bu, odak alanlardaki toplumsal cinsiyete duyarlı göstergelerin yanı sıra GEF genelindeki göstergeler için rehberlik sağlayarak sonuç yönetimine odaklanır ve TCEEP'in merkezi bir parçasını oluşturur.

GEF Bağımsız Değerlendirme Ofisi (IEO) tarafından 2017 yılında yapılan bir toplumsal cinsiyet anaakımlaştırma değerlendirmesi, TCEEP'in ve GEF Toplumsal Cinsiyet Ortaklığının aşağıdakileri sağlamadaki rolünü övmüştür Ancak 2011 tarihli Toplumsal Cinsiyet Anaakımlaştırma Politikasının gözden geçirilmesi ve güncellenmesi tavsiye edilmiştir. IEO toplumsal cinsiyet raporu ayrıca iklim değişikliği odak alanındaki GEF proje ve programlarında yeterli toplumsal cinsiyet entegrasyonu eksikliğinin devam ettiğini vurgulamıştır. Analiz edilen 70 iklim projesinin neredeyse yarısı büyük ölçüde toplumsal cinsiyet körü olarak değerlendirilmiş ve sadece %5'inin toplumsal cinsiyeti başarılı bir şekilde ana akımlaştırdığı düşünülmüştür.

iki LDCF adaptasyon projesinde (GEF IEO, 2017). Kasım 2017'de onaylanan GEF Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikası, daha proaktif bir toplumsal cinsiyet entegrasyonu yaklaşımı ve toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmış hedefler ve sonuçlar hakkında daha iyi raporlama gerektirerek bunu değiştirmeyi amaçlamaktadır (GEF, 2017). Bu strateji, 2018 ortalarında onaylanan ve stratejik giriş noktalarını ve hedef eylemleri ana hatlarıyla belirleyen bir GEF Toplumsal Cinsiyet Uygulama Stratejisinin yanı sıra GEF-7 süresince toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki ilerlemeyi izlemek ve raporlamak için bir sonuç çerçevesi (GEF, 2018a) ve GEF'in 18 uygulayıcı ortağının toplumsal cinsiyetle ilgili hususları GEF proje döngüsüne daha iyi entegre etmelerine ve yeni bir GEF toplumsal cinsiyet etiketleme sistemine göre raporlama yapmalarına yardımcı olacak yeni bir toplumsal cinsiyet rehberlik belgesi (GEF, 2018b) ile tamamlanmaktadır. 2022 yılında GEF IEO tarafından toplumsal cinsiyet entegrasyonunda kaydedilen ilerlemeye ilişkin yapılan bir değerlendirmede, GEF projelerinin %78'inin cinsiyete göre ayrıştırılmış veya toplumsal cinsiyete duyarlı göstergelere göre raporlama yaptığı ve sadece %4'ünün raporlamada başarısız olduğu belirtilmiştir.

bu tür göstergeleri tamamen raporlamamıştır. Ancak değerlendirme, toplumsal cinsiyet politikasının uygulanması için yeterli insan kaynağı ve mali kaynak ayrılmasında süregelen bir eksikliğe dikkat çekmiştir

ve kurumsal hesap verebilirlik için toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin mali verilerin izlenmesi (GEF IEO, 2022). GEF'in sekizinci ikmal dönemi (GEF-8, FY23-26) için programlama yönergeleri, aşağıdaki hususların entegrasyonunu vurgulamıştır GEF'in GEF-8 için toplumsal cinsiyet uygulama stratejisini güncellenmeden, önemli bir stratejik çaba olarak toplumsal cinsiyet konularını baştan sona ele almıştır. Yakın tarihli bir GEF toplumsal cinsiyet eşitliği ilerleme raporu genel uyuma işaret etmektedir 2024'te incelenen tüm projelerin girişte kalite gerekliliklerine sahip olduğuna dikkat çekerek, projelerin

GEF'in vurgulanan üç toplumsal cinsiyet önceliğinden en az birinde, yani kadınların doğal kaynaklar yönetişimine katılımını ve karar alma süreçlerini iyileştirmek (%100), kadınlar için sosyo-ekonomik fayda ve hizmetleri hedeflemek (%91) veya doğal kaynaklara daha eşit erişim ve doğal kaynakların kontrolüne katkıda bulunmak (%90) (GEF, 2024a). Bununla birlikte GEF-8 karnesi toplumsal cinsiyet uygulama sonuçlarını rapor etmemektedir (GEF, 2024b).

Adaptasyon Fonu

Kyoto Protokolü Uyum Fonu'na yapılan ilk proje teklifleri, düzensiz de olsa bazı toplumsal cinsiyet analizlerini içermekteydi. Temmuz 2011'de, toplumsal cinsiyete ilişkin hususların proje ve program planlamasına ve önemli bir inceleme kriteri olarak proje danışma süreçlerine dahil edilmesini gerektiren operasyonel kılavuzlar kabul edilmiştir. Ekim 2013'te yeni bir çevresel ve sosyal politika onaylanmış ve bu politika, insan haklarına saygıyı ve toplumsal cinsiyet eşitliği ile kadınların güçlendirilmesine desteği tasarımı ve uygulama için temel ilkeler olarak belirlediğinden, Fon'un toplumsal cinsiyete olan ilgisini daha da güçlendirmiştir.

Adaptasyon Fonu proje ve programlarında. Toplumsal cinsiyetin entegrasyonunun Yönetim Kurulu tarafından gözden geçirilmesi

2015'in ortalarında Uyum Fonu politika ve prosedürlerinde yapılan değerlendirmeler, önemli ilerleme kaydedilmiş olmasına rağmen yapılmış olsa da sistematik ve kapsamlı bir toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı eksikti. Bunun üzerine Fon Kurulu Ekim 2015'te kendi toplumsal cinsiyet eşitliği politikasının geliştirilmesini zorunlu kılmıştır. İlkelerle dayalı bir Uyum Fonu Toplumsal Cinsiyet Politikası ve çok yıllık bir toplumsal cinsiyet eylem planı (FY17-19) Mart 2016'da bir danışma sürecinin ardından kabul edilmiş ve 2017'de Fon proje ve programlarının toplumsal cinsiyete duyarlılığının nasıl geliştirileceğine dair akredite kuruluşlara yönelik ayrıntılı bir rehberle tamamlanmıştır (AFB, 2016). Yeni Uyum Fonu Orta Vadeli Stratejisi (2018-2022) de Fon'un misyonunu gerçekleştirmek için toplumsal cinsiyet eşitliğini kesişen bir konu olarak belirgin bir şekilde vurgulamaktadır; bu daha da genişletilmiş ve güçlendirilmiştir

İkinci Orta Vadeli Stratejide (2023-2027). Uyum Fonu'nda toplumsal cinsiyet yetkisinin uygulanmasındaki ilerlemeye ilişkin 2019 yılında yapılan bir değerlendirme, uygulayıcı kuruluşlar için daha fazla kapasite geliştirme desteğine ve toplumsal cinsiyetin diğer kırılganlıklarla kesişiminin kabul edilmesi ve ele alınmasına duyulan ihtiyacı vurgularken önemli ilerlemeyi de kabul etmiştir (AFB, 2019). Bu konular, Mart 2021'de kabul edilen ve kapsamlı bir gözden geçirme ve yinelemeli danışma süreciyle geliştirilen güncellenmiş toplumsal cinsiyet politikası ve yeni toplumsal cinsiyet eylem planında (FY21-23) ele alınmış ve ele alınmıştır (AFB, 2021). Bu, Adaptasyon Fonu Toplumsal Cinsiyet Politikasını, toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasında kesişimsel yaklaşımların öneminin açıkça kabul edildiği ilk politika haline getirmektedir.

iklim müdahaleleri. Toplumsal cinsiyete duyarlı uyum finansmanı için kesişimselliği dikkate almanın katma değerini vurgulayan bir çalışma ve güncellenmiş bir toplumsal cinsiyet rehber dokümanı 2022 yılında yayınlanmıştır (AFB, 2022a ve 2022b). Kesişimsellik %67 oranında dikkate alınmıştır

ancak sunulan projelerin sadece %20'sinde; daha fazla öğrenme ve iyileştirme gereklidir. 2023 yılında, Adaptasyon Fonu, toplumsal cinsiyet entegrasyonunun kalitesini daha iyi izlemek ve raporlamak amacıyla pilot aşamada bir toplumsal cinsiyet karnesi uygulamaya başlamıştır.

Pilot aşaması 2024'te tamamlanan projenin girişinde, uygulamadaki toplumsal cinsiyet eşitliği çabaları ve proje çıkışında elde edilen sonuçlar. İlk sonuçlar, birçok proje uygulayıcısının gerekli raporlamalarda ayrıntılı toplumsal cinsiyet bilgisi sunmadığını ve toplumsal cinsiyet uygulamalarında karşılaşılan zorlukları belirten çok az aktörün bu zorlukların üstesinden gelmek için alınacak önlemler hakkında bilgi verdiğini göstermiştir. 2024'te başlatılan e-öğrenme kursları gibi kapasite geliştirme çabalarına devam edilmesi

Uyum Fonu proje ve programlarının yaşam döngüsü boyunca toplumsal cinsiyete duyarlı yaklaşımın bu sorunları ele alması amaçlanmaktadır (AFB, 2024).

Yeşil İklim Fonu (GCF)

GCF, faaliyetlerinde kapsamlı bir toplumsal cinsiyete duyarlı yaklaşım için temel yapı taşları ile finansman sağlamaya başlayan ilk çok taraflı iklim fonudur. GCF'nin yönetim belgesi, paydaş katılımı da dahil olmak üzere Fon'un yönetim ve operasyonel yöntemlerinde toplumsal cinsiyet ve kadınlara çeşitli atıflar içermekte ve toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması yetkisini finansman hedefleri ve yol gösterici ilkeleri altında belirgin bir şekilde tutturmaktadır. Fon, personeli ve Yönetim Kurulu için cinsiyet dengesini zorunlu kılar. Fonun operasyonel hale getirilmesi bağlamında alınan Yönetim Kurulu kararları, onaylanan operasyonel yöntem ve politikalara toplumsal cinsiyet hususlarının entegre edilmesini zorunlu kılmış ve ayrı bir GCF toplumsal cinsiyet politikası ve eylem planı oluşturulmasını talep etmiştir.

geçici bir politika olarak bir miktar gecikmeden sonra Mart 2015'te onaylanmıştır (GCF, 2015). Bu geçici politika kapsamında, uygulayıcı kuruluşların kendi toplumsal cinsiyet politikaları veya eylem planlarının yanı sıra GCF toplumsal cinsiyet politikasına uyma kapasitesi ve siciline sahip olmaları gerekmektedir. GCF finansman tekliflerinin toplumsal cinsiyet etkileri aşağıdaki hususlarda dikkate alınır

teknik uzman incelemesinde çeşitli alt kriterler aracılığıyla yatırım çerçevesi. Her proje/program teklifinin Kurul onayına sunulabilmesi için

ideal olarak bir toplumsal cinsiyet eylem planı ile birlikte projeye/programa özgü bir toplumsal cinsiyet etki analizi içermelidir. Aralık 2016'dan bu yana bu proje/program toplumsal cinsiyet belgelerinin yayınlanması

GCF uygulayıcı kurumlarının bu gerekliliğe tam olarak uyma çabaları. GCF sonuç yönetimi ve performans ölçümü çerçevesi ayrıca aşağıdaki hususları da zorunlu kılmaktadır hem azaltım hem de uyum portföyü için cinsiyete göre ayrıştırılmış verilerin toplanması.

2016 yılından bu yana, Sekreteryä kadrosunda yer alan kıdemli bir sosyal ve toplumsal cinsiyet uzmanı ilkelerine dayalı toplumsal cinsiyet politikası ve ilk kapsamlı üç yıllık toplumsal cinsiyet eylem planı (FY15-17). GCF tarafından finanse edilen eylemlerin toplumsal cinsiyet etkilerinin izlenmesine yönelik hesap verebilirliğe ek olarak, GCF personelinin, kilit danışma ve karar alma organlarının toplumsal cinsiyet yetkinliklerinin ve GCF Hazırlık ve Hazırlık Destek Programı da dahil olmak üzere Fon'un dış ortaklarının (Ulusal Belirlenmiş Makamlar ve Uygulayıcı Ajanslar) toplumsal cinsiyet kapasitesinin geliştirilmesi.

BM Kadın Birimi'nin desteğiyle geliştirilen ve toplumsal cinsiyetin GCF projelerinde ana akımlaştırılmasına ilişkin bir el kitabı, dış ortaklara pratik rehberlik ve daha fazla teknik kaynak sağlamayı amaçlamaktadır (GCF, 2017).

GCF toplumsal cinsiyet politikası ve eylem planının iyileştirilmesine yönelik istişari bir gözden geçirme süreci, 2017 yılında ileriye dönük güncellenmiş bir taslak toplumsal cinsiyet politikası üretmiştir. Bu taslağın değerlendirilmesi ve onaylanması birkaç deneme daha gerektirmiştir. İki yıl boyunca 2015 ara politikası yürürlükte kalmıştır. Kasım 2019'da Kurul

Sonunda gelişmekte olan ülke Yönetim Kurulu üyelerinin toplumsal cinsiyet politikasının GCF kaynaklarına erişimlerini kısıtlayıp kısıtlamayacağı konusundaki endişelerinin üstesinden gelebilmiş ve Fon revize edilmiş bir toplumsal cinsiyet politikasını ve yeni bir toplumsal cinsiyet eylem planını (2020-2023) kabul etmiştir (GCF, 2019). Gelişmekte olan ülkelere toplumsal cinsiyet görevlerini yerine getirmeleri için kapasite geliştirme desteğini arttırmaktadır.

Güncellenmiş politika, GCF'nin tüm finansman alanları ve finansman kararları için geçerlidir ve projeye özgü bir toplumsal cinsiyet eylem planı eşliğinde bir toplumsal cinsiyet ve sosyal değerlendirme yapar - projenin üstleneceği toplumsal cinsiyete duyarlı faaliyetleri belirtmek, ilgili toplumsal cinsiyet performans göstergelerinin yanı sıra cinsiyete göre ayrıştırılmış hedefler, zaman çizelgeleri, sorumluluk hatları ve

önerilen her faaliyete karşılık bir bütçe - her fon teklifi için zorunludur. Ancak, revizyon yeni bir çağır açmakta yetersiz kalmaktadır - ikili bir toplumsal cinsiyet anlayışının ötesine geçmemekte ve kesişimselliği ve bunun sonucunda ortaya çıkan karmaşık kırılma noktaları ve dışlamaları açıkça ele almamaktadır. Hatta GCF toplumsal cinsiyet politikasının uygulanmasını bağlamsallaştırarak, kadın haklarının devredilemez insan hakları olduğu evrensel ilkesini potansiyel olarak zayıflatmaktadır. Ulusal uygulamalarda ve kültürel anlayışlarda yetki. GCF, gecikmeli kabulü ve eksik azmi ile iklim finansmanı operasyonlarında toplumsal cinsiyet entegrasyonu konusunda trend belirleyici olma çabalarında tökezlemiş görünmektedir. GCF'nin ikinci ikmal aşaması (GCF-2, 2024-2027) için Güncellenmiş Stratejik Planındaki toplumsal cinsiyet entegrasyonu, toplumsal cinsiyet eşitliğinin önemini kabul etmekle birlikte, GCF faaliyetlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği etkisini ilerletmek için belirli öncelikler konusunda aynı şekilde eksiktir (GCF, 2023). GCF-2 programlaması, 2024 yılında GCF Sekreteryasının personel ve organizasyon açısından yeniden yapılandırıldığı ve portföyünün büyüüp olgunlaştığı bir dönemde başlamıştır, Toplumsal Cinsiyet Fonunun toplumsal cinsiyet eşitliği sonuçlarına ilişkin hesap verebilirliği artırmaya odaklanmak için, beklenen önemli bölgesel mevcudiyetin bir parçası da dâhil olmak üzere, toplumsal cinsiyet uzmanı kapasitesini ve erişimini güçlendirmek önemli olacaktır. Bu, 2024 yılında öncelik verilmeyen ikinci toplumsal cinsiyet eylem planının (2019-2023) iddialı bir şekilde takip edilmesini gerektirmektedir (GCF operasyonları hakkında daha fazla ayrıntı için bkz. CFF11).

Kayıp ve Hasara Müdahale Fonu (FRLD)

Dubai'deki COP28'de, Kayıp ve Zararlara Müdahale Fonu, BMİDÇS'nin mali mekanizmasının bir işleticisi olarak ve Paris Anlaşması'na hizmet edecek şekilde operasyonel hale getirilmiş ve bu alanda GCF ve GEF'e katılmıştır.

atama. Yönetim belgesi, FRLD'nin tüm faaliyetlerinde "kültürel açıdan duyarlı ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşım benimsemesini" gerektirmekte ve ayrıca Yönetim Kurulu'nun oluşumunda "aşağıdaki hususların dikkate alınmasını" şart koşturmaktadır

cinsiyet dengesini" ve sekreteryä personelinin coğrafi ve cinsiyet dengesini dikkate alması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca, FRLD Kurulunda aktif bir gözlemci tarafından temsil edilmek de dahil olmak üzere, kadınların kilit paydaşlar olarak katılımını vurgulamaktadır (UNFCCC, 2023c). FRLD Kurulu çalışmalarına başladığında

2024 yılında, FRLD politika ve prosedürlerinde toplumsal cinsiyete duyarlı bir yaklaşımın nasıl işlevsel hale getirileceği sorusu henüz ele alınmamıştır. Örneğin FRLD'nin, diğer tüm iklim fonlarının sahip olduğu gibi, kendi toplumsal cinsiyet politikasını ve uygulama veya eylem planını oluşturup oluşturmayacağı belirsizdir. Bununla birlikte, FRLD Yönetim Kurulu'nda toplumsal cinsiyetle ilgili tartışmaların sadece gelecekteki fon uygulamalarına indirgenmesi ve dolayısıyla potansiyel olarak sadece uygulayıcı ortakların mevcut koruma önlemlerine ve toplumsal cinsiyet politikalarına dayanması, yönetim belgesinde gerektiği gibi Dünya Bankası çevresel ve sosyal koruma önlemleri ile 'işlevsel eşdeğerlik' açısından kontrol edilmesi. Bu, diğer çok taraflı iklim fonlarından alınan dersleri uygulamak yerine, FRLD'nin toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımına endişe verici bir sınırlama getirecektir. (FRLD operasyonları hakkında daha fazla ayrıntı için CFF13'e bakınız).

İklim Yatırım Fonları (CIF'ler)

Dünya Bankası ve CIF'leri uygulayan bölgesel çok taraflı kalkınma bankaları (MDB'ler), kalkınma finansmanı operasyonları için toplumsal cinsiyet politikalarına sahiptir. Dünya Bankası'nın toplumsal cinsiyeti anaakımlaştırma yetkisi vardır. Ancak, 2013 yılında yapılan kapsamlı bir CIF toplumsal cinsiyet incelemesi şunları doğrulamıştır: CIF'lerin toplumsal cinsiyet konularını sistematik olarak ele almak için çok daha fazlasını yapması gerekiyordu (CIF/IUCN, 2014). Özellikle, büyük ekonomilerde büyük ölçekli azaltımı finanse eden ve CIF'lerin taahhüt edilen 10,6 milyar ABD doları tutarındaki fon portföyünün şu anda %75'ini oluşturan Temiz Teknoloji Fonu (CTF) yetersiz kalmıştır. CTF'nin toplumsal cinsiyetin önemini kabul etmeye yönelik ilk girişimlerinin (örneğin ulaştırma sektöründe) daha da güçlendirilmesi gerekmektedir. Toplumsal cinsiyet, gelişmekte olan birkaç ülkede programatik uyum portföylerini finanse eden İklim Direnci Pilot Programı'nın (PPCR) operasyonel ilkelerine dahil edilmemiştir, ancak çoğu pilot

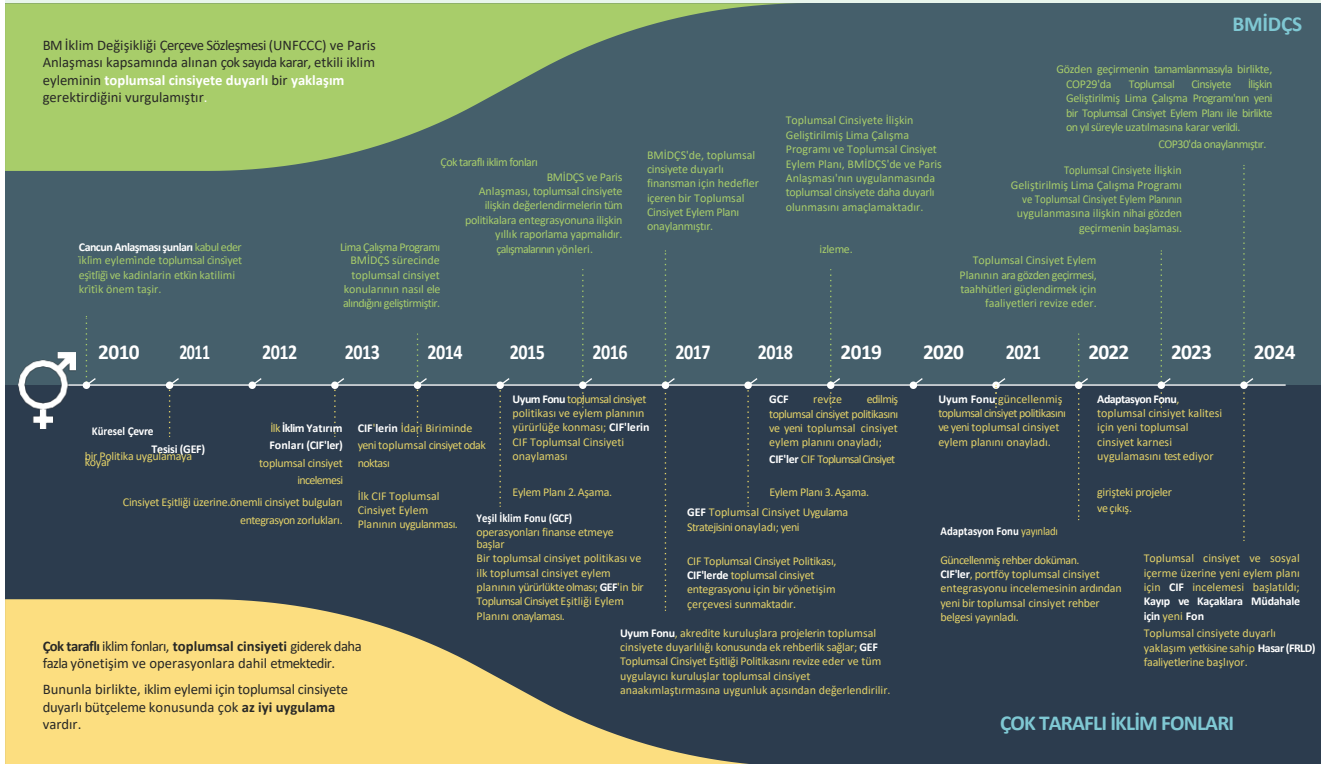
ülkeler bazı toplumsal cinsiyet boyutlarını dahil etmiştir. Bu, ülke misyonlarındaki toplumsal cinsiyet uzmanlarını veya program planlama aşamasındaki istişarelerde kilit paydaşlar olarak kadın gruplarına ulaşmayı içerir.

Kadınların ve diğer hassas grupların daha fazla katılımını, güçlendirilmesini ve fayda paylaşımını sağlamaya yönelik çabalar CIF'lerdeki gruplar arasında eşitsizlik devam etmekle birlikte, CIF toplumsal cinsiyet incelemesinin tavsiyelerinin birçoğu dikkate alınmıştır. Orman Yatırım Programı (FIP) ve Düşük Gelirli Ülkelerde Yenilenebilir Enerjinin Ölçeklendirilmesi Programı (SREP) kapsamındaki yatırım kriterleri, toplumsal cinsiyet eşitliğini ya bir yan fayda ya da temel kriter olarak içermektedir.

PPCR, FIP ve SREP, proje karnesinin unsurları olarak sektöre özel bir toplumsal cinsiyet analizinin, kadınları hedefleyen özel faaliyetlerin ve cinsiyete göre ayrıştırılmış göstergelerin varlığını izler. Tüm CIF'ler, değişen ölçülerde de olsa, en azından bir miktar cinsiyete göre ayrıştırılmış sonuç raporlamasını teşvik etmektedir. 2014 yılında yeni bir toplumsal cinsiyet odak noktası çalışmaya başlamıştır

CIF İdari Birimi'nde (AU), toplumsal cinsiyet göstergelerinin yıllık raporlaması ve CIF toplumsal cinsiyet portföy karneleri de dahil olmak üzere izleme ve değerlendirmeye odaklanan iki yıllık CIF Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı'nın (FY15-16) uygulanmasını denetlemiştir. Aralık 2016'da onaylanan CIF Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı 2. Aşama (FY17-20), toplumsal cinsiyet sonuçlarının hesap verebilirliğini daha da güçlendirmeyi ve daha fazla toplumsal cinsiyet dönüştürücü sonuçlar hedeflemek için CIF AU kapasitesini artırmayı amaçlamıştır (CIF, 2016). FY17 CIF toplumsal cinsiyet ilerleme raporu, CIF Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı kapsamında çoğu CIF için iyileşmeler gösterirken, CTF'nin toplumsal cinsiyete duyarlılığı geride kalmaya devam etmiştir. 2018 yılında, CIF AU'daki toplumsal cinsiyet personelinin genişleten ve ayrıca yatırımlarda toplumsal cinsiyet gerekliliklerinin iyileştirilmesini zorunlu kılan revize edilmiş bir CIF toplumsal cinsiyet politikası onaylanmıştır.

Şekil 1: İklim finansmanının toplumsal cinsiyete duyarlılığı

plan hazırlıkları, gözden geçirme ve sunma prosedürleri ve tüm CIF'ler için hesap verebilirlik (CIF, 2018). Haziran 2020'de onaylanan yeni CIF Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı Aşama 3 (FY21-24), yatırım planı geliştirme ve proje tasarımı için ülkelere toplumsal cinsiyet teknik desteğini artırmanın yanı sıra toplumsal cinsiyet izleme ve raporlamasını geliştirmeyi amaçlamaktadır (CIF, 2020). Bu, CIF toplumsal cinsiyet etki değerlendirmelerinin CIF toplumsal cinsiyet programlamasının aşağıdakilere ihtiyaç duyduğu yönündeki bulgularını takip etmektedir

Ülkelerdeki daha uzun vadeli kurumsal ve sistemsel değişimi ilerletmek için bireyler üzerindeki etkilerin ötesine geçmek (CIF/WEDO, 2020). 2022'de yayınlanan yeni bir toplumsal cinsiyet entegrasyonu kılavuz notu, bu eksikliklerin üstesinden gelmenin yollarını önermektedir, örneğin rapor edilen sınırlı CIF yatırım planlarının tasarım aşamasında kadın gruplarının katılımı ve toplumsal cinsiyete duyarlı izleme ve raporlamadaki eksiklikler (CIF, 2022a ve 2022b). CIF'ler ayrıca CTF'de yer alan Kömür Geçişini Hızlandırma (ACT) programı kapsamında yeni bir Kadın Liderliğinde Kömür Geçişleri (WOLCOT) hibe mekanizması oluşturmuştur (CIF, 2022c).

Kadınların liderliğindeki kömür geçişleri konusunda, özellikle kadın yeşil girişimciliğinin bir parçası olarak kadınların liderliğine ve geçiş finansmanına erişimine yönelik desteğin başarısının anahtarı olduğunu vurgulamıştır (CIF, 2024a). CIF Toplumsal Cinsiyet Eylem Planının 3. Aşamasının (FY21-24) uygulanmasına ilişkin 2024 ilerleme raporu, toplumsal cinsiyet eşitliğinin Onaylanan projelerde toplumsal cinsiyet analizinin yaygınlığı (%71), CTF'nin temel göstergeleri için hala cinsiyete göre ayrıştırılmış sonuçlar sunmayan tek CIF olması ve toplumsal cinsiyet faaliyetlerini içeren proje sayısının durağan kalması gibi bazı zorlukların devam ettiğini de göstermiştir.

Engellilik gibi sosyal içermenin daha geniş yönlerine odaklanarak toplumsal cinsiyetin ana akımlaştırılmasının izlenmesi ve raporlanmasının güçlendirilmesi ve ayrıca Toplumsal Cinsiyet ve Sosyal İçerme üzerine yeni bir CIF Eylem Planının geliştirilmesi planlanmaktadır (CIF, 2024b).

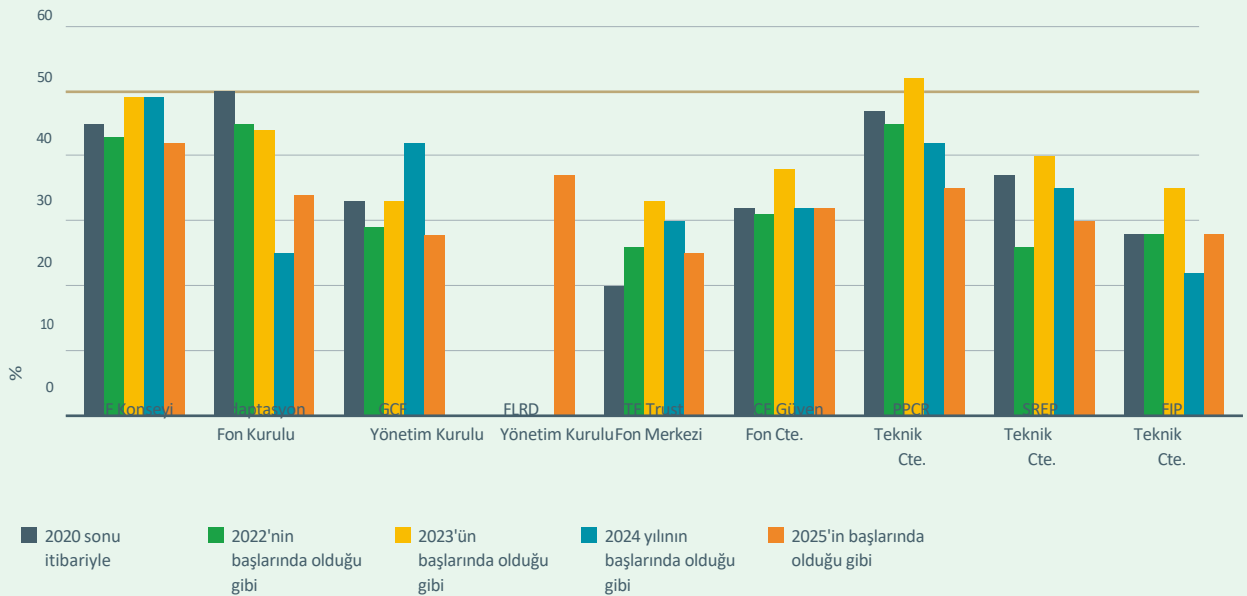
Mevcut iklim fonlarında toplumsal cinsiyet yetkilerinin uygulanmasında karşılaşılan zorluklar

Kuşkusuz, mevcut çok taraflı iklim politikaları kapsamında toplumsal cinsiyet entegrasyonunda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. fonları ile desteklenmektedir. Bununla birlikte, toplumsal cinsiyete dayalı güç ilişkilerinin ele alınmasına, kaynaklara eşit erişime ve ortak karar alma süreçlerine dönüştürücü bir odaklanma ile iklim eylemlerinin finansmanında gerçek toplumsal cinsiyet duyarlılığına yönelik süregelen zorluklar bulunmaktadır.

Bir iklim finansmanı aracı için resmi bir toplumsal cinsiyet politikası veya toplumsal cinsiyet eylem planı tek başına nadiren yeterlidir. Toplumsal cinsiyet eşitliği hususlarının sistematik olarak entegre edilmesi - toplumsal cinsiyet dengesi ve toplumsal cinsiyete dikkat edilmesi de dahil olmak üzere uzmanlık - bir fonun yönetiminde, operasyonel prosedürlerinde, teknik uzman danışma organlarında ve karar alma yapılarında olduğu kadar bir fonun yönetim ve personel kültüründe de (örneğin cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı sömürü, istismar veya tacize karşı sıfır tolerans yaklaşımı ile) eşit derecede önemlidir.

Çeşitli fonlarda, uzman danışma organlarında, yönetim konseylerinde temsil edilen toplumsal cinsiyet uzmanlığı seviyesi, Kurul ve komitelerin cinsiyet dengesini tespit etmek zordur, ancak cinsiyet dengeleri daha kolay gözlemlenebilir ve takip edilebilir. Örneğin, Şubat 2025'te CIF'lerin, GCF'nin, GEF'in, FRDL'nin ve Uyum Fonu'nun yönetim organlarının cinsiyet dengesinin hızlı bir görüntüsü, geniş bir varyasyonu ortaya koymaktadır, ancak aynı zamanda önceki yıllara göre bazı değişiklikler, aşağıdakiler de dahil olmak üzere önemli gerileme ile birlikte tematik bir cinsiyet önyargısı ve fonların karar alma süreçlerinde cinsiyet dengesine doğru uzun bir yol vardır. Gözlemlenen fonların hiçbirinde yönetim organı cinsiyet dengesine ulaşamamaktadır; sadece bir fon, GEF Konseyi (tamamlanmamış bir Konsey olsa da hem üyelerin hem de yedeklerin %42⁽²⁾'en azından buna yaklaşmaktadır.

Şekil 2: Seçilmiş çok taraflı iklim fonlarının yönetim organlarında cinsiyet dengesi
(kadın üyelerin %'si olarak)

Kaynak: CFF10 (2021); CFF10 (2022); CFF10 (2023); CFF10 (2024); yazarın kendi hesaplamaları

FRLD Kurulu (hem üyelerin hem de yedek üyelerin %37'si ile), PPCR Teknik Komitesi (%35 kadın üye) ve Uyum Fonu Kurulu (eksik bir Kurul olsa da hem üyeleri hem de yedek üyeleri sayarken %34 kadın üye⁽³⁾)bunu takip etmekte ve kadın Kurul üyelerinin en az üçte birine ulaşmaktadır. Buna karşın, azaltım odaklı CTF Güven Fonu Komitesi (%25) ve FIP Teknik Komitesi (%28) ile GCF Kurulu'nda (eksik bir Kurul olsa da hem üyelerin hem de yedeklerin %27'si ile⁽⁴⁾)en geridedir. SCF Güven Fonu Komitesi ve SREP Teknik Komitesi ise %32'ser kadın üye ile bu ikisinin arasında yer almaktadır. Bunlardan özellikle GCF ve FRLD, yönetim belgeleri kapsamında, ilgili kurullarında cinsiyet dengesini sağlamak için resmi bir yetkiye sahiptir.

Yararlanıcıların ve özellikle de seslerini duyurma hakkına sahip yerel paydaşların kapsamlı ve cinsiyet eşitliğine dayalı katılımı, tüm iklim fonlarının halk katılımı ve paydaş katılımı mekanizmalarının temel kaygısı haline gelmelidir, örneğin Toplumsal cinsiyet odaklı kuruluşlara ve kadın gruplarına özel bir rol verilmesi yoluyla. Hem CIF'lerde hem de GCF'de, Sivil toplum temsilcileri söz alarak Yönetim Kurulu toplantılarına aktif gözlemci olarak katılabilir, CIF aktif gözlemcileri ayrıca gündem maddeleri ekleme ve Fon Kurulu tarafından değerlendirilmek üzere dışarıdan uzmanlar önerme hakkına sahiptir. Gözden geçirilmiş CIF Toplumsal Cinsiyet Politikası artık Bazı CIF aktif gözlemcilerini toplumsal cinsiyet eşitliği temsilcileri olarak belirler (ancak ekstra gözlemci koltukları eklemeyiz). Adaptasyon Fonu aktif gözlemcilere ilişkin bir politikayı henüz onaylamıştır ve FRLD aktif gözlemci yaklaşımını geliştirmektedir. Sivil toplumun aktif gözlemci olarak bu şekilde katılımı, toplumsal cinsiyet açısından dengeli ve toplumsal cinsiyet bilgisine dayalı olmalıdır. İdeal olarak, toplumsal cinsiyet uzmanlarının, kadın örgütlerinin ve yerel halktan kadınların uzmanlıklarından yararlanan ve seslerini iklim fonu süreçlerine katan fona özgü toplumsal cinsiyet danışma grupları ve toplumsal cinsiyet kadroları ile tamamlanmalıdır. Bu aynı zamanda İklim fonlarındaki önemli prosedürel ve operasyonel toplumsal cinsiyet yetkilerine rağmen, birçok proje ve programın toplumsal cinsiyet anaakımlaştırma gerekliliklerini ele almaya devam etmesindeki süregelen eksikliğin giderilmesine yardımcı olmak iklim yatırımları için, iklim müdahalelerinin esas niteliğini ve odağını değiştirme yetkisi yerine, ayrı bir toplumsal cinsiyet analizi ve eylem planı aracılığıyla belirlenen sınırlı toplumsal cinsiyet faaliyetleri (genellikle dar bir şekilde kapasite geliştirme ve kadınların iklim konularında bilinçlendirilmesine odaklanan) önererek 'eklentiler' olarak (Schalatek vd., 2021).

Buna ek olarak, iklim fonlarının toplumsal cinsiyet yetkilerinin uygulanmasındaki en kalıcı zorluklardan bazıları, iklim eylemlerinin finansmanında toplumsal cinsiyet eşitliği sonuçlarının şeffaf bir şekilde izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması (MRV) ile ilgili olmaya devam etmektedir. Tüm çok taraflı iklim fonları artık toplumsal cinsiyetle ilgili hususları uygulayıcı ortakların katılımı, proje geliştirme ve proje onay süreçlerine çeşitli derecelerde entegre etmiş olsa da (girişte prosedürel kaliteye odaklanarak), uygulamada nicel ve nitel toplumsal cinsiyet sonuçlarının izlenmesi ve raporlanmasında yaygın zayıflıklar devam etmektedir (sonuç odaklı kaliteye odaklanarak). uygulamada). Bu tür ayrıntılar, aşağıdakiler için önemlidir

İklim fonlarının toplumsal cinsiyet açısından hesap verebilirliği, fonların kendi yönetim organlarına sunulan yıllık performans raporları veya fon puan kartları gibi gerekli sonuç raporlamalarında büyük ölçüde eksiktir.

Hem proje düzeyinde hem de portföy düzeyinde, cinsiyete dayalı sonuçların kapsamlı ve doğru niceliksel ve niteliksel muhasebesi eksiktir, örneğin

Cinsiyete göre ayrıştırılmış doğrulanmış ulaşılan (sadece amaçlanan değil) yararlanıcı sayısı veya bir fonun kaynaklarının toplumsal cinsiyet eşitliği sonuçlarını desteklemek için harcanan payı. GEF-8 2024 Kurumsal Karnesi sadece ilk proje konseptlerinin toplumsal cinsiyet kalitesini ve hedeflenen faydalanıcılar için cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri izlemekte, ancak fiili sonuçları izlememektedir (GEF, 2024b). Her ne kadar 2022 yılında yapılan bir GEF IEO değerlendirmesinde, projelerin %78'inin bir şekilde yaptığı toplumsal cinsiyet göstergelerine göre raporlama konusunda kazanımlar kaydedilmiş olsa da (GEF IEO, 2022), uygulama stratejisine ilişkin en son GEF ilerleme raporu, toplumsal cinsiyet temellerinin belirlenmesinde veya uygun toplumsal cinsiyet göstergelerinin tanımlanmasında kalıcı eksiklikler olduğunu göstermektedir. Sadece cinsiyete göre ayrıştırılmış faydalanıcıları ölçen çıktılar için değil, aynı zamanda ilk toplumsal cinsiyet analizi sırasında tespit edilmesi gereken toplumsal cinsiyet uçurumlarındaki azalma için de (GEF, 2024a). Benzer şekilde, CIF yatırımlarında toplumsal cinsiyet entegrasyonuna ilişkin 2022 portföy incelemesi, proje düzeyinde toplumsal cinsiyet analizleri, toplumsal cinsiyet faaliyetleri ve toplumsal cinsiyet göstergelerine rağmen, toplumsal cinsiyete duyarlı izleme ve raporlamanın eksik kaldığını ortaya koymuştur (CIF, 2022c). CIF Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı Aşama 3'ün (FY21-24) uygulanmasına ilişkin 2024 ilerleme raporu, cinsiyete göre ayrıştırılmış belirli temel göstergelerin raporlanması yoluyla ulaşılan kadın faydalanıcıların belirlenmesine ilişkin bazı gelişmeleri detaylandırmaktadır.

Bu tür göstergeler gerektirmeyen en büyük alt fonu CTF hariç. Toplumsal cinsiyete özgü sonuçlar ve zorluklar hakkında niteliksel içgörüler elde etmenin yanı sıra tasarımı iyileştirilmesi amacıyla yatırım planlarının kapatılmasına yönelik bir pilot süreç aracılığıyla toplumsal cinsiyet izleme ve sonuç ölçümünü iyileştirme çabaları ve CIF izleme ve sonuç ölçüm sistemleri için rehberlik çalışmaları devam etmektedir (CIF, 2024b).

GCF'nin 2023 yılında uygulanmakta olan proje ve programlara ilişkin yıllık portföy performans raporu, güncellenmiş toplumsal cinsiyet politikasına uyumun prosedürel olarak yüksek olduğunu (sunulan tüm projelerde toplumsal cinsiyet analizi ve proje düzeyinde toplumsal cinsiyet eylem planı bulunmaktadır) ve Toplumsal cinsiyet duyarlılığından toplumsal cinsiyete duyarlı olmaya geçiş, daha güçlü toplumsal cinsiyet hedefleri, daha iyi toplumsal cinsiyet anaakımlaştırması ve sahada daha somut eylemlere odaklanma ile fark edilir, ancak bu otomatik olarak uygulama ve daha iyi raporlama yoluyla eyleme dönüşmez. amaçlanan sonuçlar, raporlama kalitesi büyük ölçüde değişmektedir. Örneğin, çok azı aşağıdaki gibi niteliksel bilgiler sağlamaktadır Proje faydalarına erişimin kadınların toplumsal cinsiyetle ilgili iş yükünü nasıl azalttığı gibi. GCF Sekreteryası, izleme ve raporlamayı iyileştirmek için uygulayıcı ortaklara yönelik rehberliğini, tutumlarda veya uygulamalarda olduğu gibi niteliksel değişikliklerin meydana gelmesini ve yakalanmasını ve kadınların lider olarak becerilerinin geliştirilmesini sağlamaya odaklanmaktadır. Bunun için 'yaşayan belgeler' olarak sunulan toplumsal cinsiyet eylem planlarının, taban çizgilerinin, hedeflerin, faaliyetlerin ve göstergelerin iyileştirilmesi ve uygulama boyunca cinsiyete göre ayrıştırılmış verilerin tutarlı bir şekilde izlenmesi yoluyla gözden geçirilmesi ve güncellenmesi gerekir. Bu

Ayrıca, toplumsal cinsiyet kapasite boşluklarının ele alınması ve yerel olanlar da dahil olmak üzere toplumsal cinsiyet uzmanlığının güvence altına alınması gibi yeterli mali ve insan kaynağının tahsis edilmesini gerektirir (KRY, 2024a). Benzer şekilde, BMİDÇS ve Paris Anlaşması kapsamındaki iklim fonlarının COP ve CMA'ya sunmak zorunda olduğu yıllık raporlar da, fon destekli eylemler yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliği ve iklim etkilerinin hesaplanmasında yeterli ayrıntı ve kapsamlılıktan yoksundur. Bu durum, 21/CP.22 sayılı karar kapsamında BMİDÇS iklim fonlarına, çalışmalarının tüm yönlerine toplumsal cinsiyet hususlarının entegrasyonuna ilişkin bilgileri dahil etme yetkisi verilmesine rağmen gerçekleşmiştir. Örneğin, GCF'nin 2024'te COP'a sunacağı 13. rapor, proje hazırlama ve hazırlık faaliyetlerinde toplumsal cinsiyet politikasının uygulanmasının prosedürel yönleri hakkında esas olarak bir anlatı sunmuş, ancak toplumsal cinsiyet eşitliği sonuçları hakkında nitel veya nicel bilgi, portföyünün cinsiyete göre farklılaştırılmış toplam yararlanıcı sayısı veya bir muhasebe sunmamıştır.

Amaçlanan toplumsal cinsiyet eşitliği ve iklim etkilerini desteklemek için onaylanan veya kullanılan fonların oranı (GCF, 2024b).

Finanse edilen iklim eylemlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği sonuçlarının MRV'sinin kalitesini, kapsamını ve doğruluğunu daha da iyileştirmek için önemli çabalara ihtiyaç vardır. Şeffaflığın artırılması çok önemlidir. Bu, fonların uygulayıcı ortaklarının toplumsal cinsiyete ilişkin raporlamalarını artırmalarını ve toplumsal cinsiyet eşitliği sonuçlarının portföy genelinde toplanmasını talep eden geliştirilmiş raporlama şablonlarına göre proje düzeyinde yıllık uygulama raporlarının kamuya açıklanmasını içerir. Örnek olarak, Adaptasyon Fonu

Proje Performans Raporu (PPR) şablonunu, güçlendirilmiş toplumsal cinsiyete göre ayrıştırılmış bilgilerin yanı sıra toplumsal cinsiyete ilişkin niteliksel raporlamayı da içerecek şekilde güncellemiştir. Toplumsal cinsiyet konusunda alınan dersler için yeni bir bölüm oluşturmuş (AFB, 2020) ve FY2022 Yıllık Performans Raporu'nda bu adımı uygulayıcı kuruluşların proje başlangıcında, uygulama sırasında ve tamamlandığında yıllık raporlamalarını iyileştirdiğini tespit etmiştir (AFB, 2022c). 2023'te pilot olarak tanıtılan Adaptasyon Fonu toplumsal cinsiyet karnesi, proje sırasında toplumsal cinsiyet çabaları hakkında daha fazla ayrıntı sağlamak için portföy genelinde iyileştirilmiş ortak raporlamasını bir araya getirme sözü vermiştir.

Kurul'a yıllık performans raporlamasının bir parçası olarak proje girişi ve uygulaması ile proje çıkışında toplumsal cinsiyet eşitliği sonuçları (AFB, 2023). Pilot aşaması 2024 yılında tamamlandığında, bulguları - başarılar ve kalıcı zorluklar -

Çok taraflı iklim fonları arasında kolektif öğrenme için yol gösterici olabilir; ilk okumalar, çok sayıda proje uygulayıcısının hala uygulama ilerlemesi hakkında ayrıntılı cinsiyet bilgisi sağlamadığını ve gerekli raporlamada cinsiyet sonuçlarını güvence altına almadığını göstermektedir (AFB, 2024). Fonlar tarafından izleme ve raporlama konusunda güçlendirilmiş rehberlik, uygulama ortakları için artırılmış ve yinelenmeli kapasite geliştirme desteği ile birlikte Toplumsal cinsiyet eşitliği sonuçlarının portföy çapında daha iyi bir şekilde bir araya getirilmesi, iklim fonlarındaki toplumsal cinsiyet hesap verebilirliği açıklarının ele alınması ve kapatılmasında sürekli ve daha üst düzey bir stratejik odak noktası olmalıdır.

Referanslar ve daha fazla okuma

AFB (2016) OPG Ek 4: Uyum Fonu'nun toplumsal cinsiyet politikası (Mart 2016'da onaylanmıştır). Washington, DC: Uyum Fonu Kurulu Sekreteryası.

https://www.adaptation-fund.org/wp-content/uploads/2016/04/OPG-ANNEX-4_Gender-Policies_approved-in-March-2016.pdf

AFB (2019) Uyum Fonu'nun toplumsal cinsiyet politikası ve toplumsal cinsiyet eylem planının uygulanmasındaki ilerlemeye ilişkin değerlendirme raporu. Washington, DC: Adaptasyon Fonu Kurulu Sekreteryası. <https://bit.ly/3n4DZPT>

AFB (2020) 2020 mali yılı için yıllık performans raporu. Belge AFB/EFC.26.b/3. Washington, DC: Adaptasyon Fonu Kurulu Sekreteryası. https://www.adaptation-fund.org/wp-content/uploads/2020/10/AFB.EFC_26.b.3_Annual-Performance-Report-for-FY20.pdf

AFB (2021) OPG Ek 4: Toplumsal Cinsiyet Politikası ve Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı. Washington, DC: Adaptasyon Fonu Kurulu Sekreteryası. https://www.adaptation-fund.org/wp-content/uploads/2016/04/OPG-Annex-4_GP-and-GAP_approved-March2021pdf-1.pdf

- AFB (2022a) Uyumlu ilgili müdahalelerde toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasına yönelik kesişimsel yaklaşımlar üzerine çalışma. Washington, DC: Adaptasyon Fonu Kurulu Sekreteryası. <https://www.adaptation-fund.org/wp-content/uploads/2022/05/AF-Gender-Mainstreaming-Study-final3.pdf>
- AFB (2022b) Adaptasyon Fonu toplumsal cinsiyet politikasına uyum için uygulayıcı kuruluşlara yönelik güncellenmiş toplumsal cinsiyet rehber dokümanı. AFB/B.38-39/Inf.1. Washington, DC: Adaptasyon Fonu Kurulu Sekreteryası. https://www.adaptation-fund.org/wp-content/uploads/2022/08/Doc.AFB38_39_Inf.1_updated-gender-guidance-doc_1.pdf
- AFB (2022c) 2022 Mali Yılı için Yıllık Performans Raporu. Belge AFB/EFC.30/3/Rev.1. Washington, DC: Adaptasyon Fonu Kurulu Sekreteryası. https://www.adaptation-fund.org/wp-content/uploads/2022/09/AFB.EFC_30.3-Annual-Performance-Report-for-FY22_final-1.pdf
- AFB (2023) 2023 Mali Yılı için Yıllık Performans Raporu. Belge AFB/EFC.32/3. Washington, DC: Adaptasyon Fonu Kurulu Sekreteryası. https://www.adaptation-fund.org/wp-content/uploads/2023/09/AFB.EFC_32.3-Annual-Performance-Report-for-FY23_final_rev.1-1.pdf
- AFB (2024) 2024 Mali Yılı için Yıllık Performans Raporu. Belge AFB/EFC.34/9. Washington, DC: Adaptasyon Fonu Kurulu Sekreteryası. https://www.adaptation-fund.org/wp-content/uploads/2024/09/AFB.EFC_34.8_Annual-Performance-Report-for-FY24.pdf
- CIF (2016) Toplumsal cinsiyet eylem planı - 2. aşama. CTF ve SCF Güven Fonu Komiteleri Ortak Toplantısı, CTF-SCF/TFC.16/6. İklim Yatırım Fonları, Oaxaca, Meksika, 15 Haziran. https://www.climateinvestmentfunds.org/sites/default/files/meeting-documents/ctf_scf_16_6_gender_action_plan_phase_2_final.pdf
- CIF (2018) CIF toplumsal cinsiyet politikası (gözden geçirilmiş). Washington, DC: İklim Yatırım Fonları. https://www.climateinvestmentfunds.org/sites/cif_enc/files/knowledge-documents/joint_ctf-scf_17_4_rev.1_cif_gender_policy_rev1_2_final.pdf
- CIF (2020) CIF Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı - 3. Aşama (FY21-24), Gözden Geçirilmiş. CTF ve SCF Güven Fonu Komiteleri Ortak Toplantısı, Ortak CTF-SCF/TFC.22/7/Rev.1. Washington, DC: İklim Yatırım Fonları , 5 Haziran. https://www.climateinvestmentfunds.org/sites/cif_enc/files/meeting-documents/ctf_scf_22_7_rev.1_cif_gender_action_plan_phase_3_final.pdf
- CIF (2022a) İklim Yatırım Fonu projeleri için toplumsal cinsiyet entegrasyonu kılavuz notu. Washington, DC: İklim Yatırım Fonları. https://www.cif.org/sites/cif_enc/files/knowledge-documents/cif_gender_integration_guidance_note.pdf
- CIF (2022b) İklim Yatırım Fonlarında toplumsal cinsiyet entegrasyonuna ilişkin portföy incelemesi. Washington, DC: İklim Yatırım Fonları. https://www.cif.org/sites/cif_enc/files/knowledge-documents/portfolio_review_of_gender-integration_in_climate_investment_funds.pdf
- CIF (2022c) Hızlandırılmış Kömür Geçiş programı (ACT) kapsamında Kadın Liderliğinde Kömür Geçişleri (WOLCOT) hibe mekanizması. Bilgi Formu. Washington, DC: İklim Yatırım Fonları. https://www.cif.org/sites/cif_enc/files/knowledge-documents/Gender_WOLCOT_brief.pdf
- CIF (2024a) Kadın liderliğinde kömür geçişleri. Başarılı kömür geçişlerinin planlanması ve uygulanmasında toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın liderliğine özel bir odaklanma için gerekçeler sunan bir arka plan özeti. Washington, DC: İklim Yatırım Fonları. https://www.cif.org/sites/cif_enc/files/knowledge-documents/wolcot_apr4.pdf
- CIF (2024b) FY24 CIF Toplumsal Cinsiyet Eylem Planının uygulanmasına ilişkin ilerleme raporu - 2. aşama ve FY25 çalışma planı. CTF ve SCF Güven Fonu Komiteleri Ortak Toplantısı, Ortak CTF-SCF/TFC.30/04/Rev.02. Washington, DC: İklim Yatırım Fonları. https://www.cif.org/sites/cif_enc/files/meeting-documents/joint_ctf.scf_tfc.30_04_genderannualreportfy24_rev.02_06042024.pdf
- CIF/IUCN (2014) CIF'in toplumsal cinsiyet incelemesi. Washington, DC: İklim Yatırım Fonu ve Uluslararası Doğa Koruma Birliği. <https://bit.ly/34f10NN>
- CIF/WEDO (2020) Kadınların ve Toplumsal Cinsiyetle İlgili Grupların İklim Yatırım Fonlarına Katılımı: Bir Değerlendirme. Washington, DC: İklim Yatırım Fonları ve Kadın Çevre ve Kalkınma Örgütü. https://www.climateinvestmentfunds.org/sites/cif_enc/files/knowledge-documents/wedo_final_report_7april2020.pdf
- İklim Fonları Güncellemesi: www.climatefundsupdate.org
- FAO (2023) Tarımsal gıda sistemlerinde kadınların durumu. Roma: Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü. <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/e7689bf7-00f0-465b-ad03-e0c56ffb14b1/content>
- GCF (2015) Toplumsal cinsiyet politikası ve eylem planı. Ek XIII ve Ek XIV, GCF Yönetim Kurulu belgesi GCF/B.09/23, Yönetim Kurulu Kararları - Yönetim Kurulunun dokuzuncu toplantısı, 24-26 Mart 2015. Incheon, Güney Kore: Green Climate Fund. https://www.greenclimate.fund/documents/20182/24949/GCF_B.09_23_-_Decisions_of_the_Board__Ninth_Meeting_of_the_Board_24_-_26_March_2015.pdf/2f71ce99-7aef-4b04-8799-15975a1f66ef
- GCF (2017) Yeşil İklim Fonu projelerinde toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin iklim değişikliği müdahalelerine ve iklim finansmanına entegrasyonunu desteklemek için pratik bir el kitabı. Incheon, Güney Kore: Yeşil İklim Fonu. https://www.greenclimate.fund/sites/default/files/document/guidelines-gcf-toolkit-mainstreaming-gender_0.pdf
- GCF (2019) Güncellenmiş toplumsal cinsiyet politikası ve 2020-2023 toplumsal cinsiyet eylem planı. GCF Yönetim Kurulu belgesi GCF/B.24/15. Incheon, Güney Kore: Green Climate Fund. https://www.greenclimate.fund/documents/20182/1908411/GCF_B.24_15_-_Updated_Gender_Policy_and_Gender_Action_Plan_2020_2023.pdf/ee6cc1ca-9576-e2f6-34ca-1e1cb57d9c40
- GCF (2023) Yeşil İklim Fonu 2024-2027 Stratejik Planı. Incheon, Güney Kore: Yeşil İklim Fonu. <https://www.greenclimate.fund/sites/default/files/document/strategic-plan-gcf-2024-2027.pdf>
- GCF (2024a) Yıllık portföy performans raporu. GCF Yönetim Kurulu belgesi GCF/B.40/Inf.10/Rev.01. Incheon, Güney Kore: Yeşil İklim Fonu. <https://www.greenclimate.fund/sites/default/files/document/09-annual-portfolio-performance-report-gcf-b40-inf10-rev01.pdf>
- GCF (2024b) Yeşil İklim Fonu'nun Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansı'na On Üçüncü Raporu. GCF Yönetim Kurulu belgesi GCF/B.39/14. Incheon, Güney Kore: Yeşil İklim Fonu. <https://www.greenclimate.fund/sites/default/files/document/12b-thirteenth-report-gcf-cop-unfccc-gcf-b39-14.pdf>
- GEF (2014) Toplumsal cinsiyet eşitliği eylem planı. Washington, DC: Küresel Çevre Fonu Sekreteryası. https://www.thegef.org/sites/default/files/publications/GEF_GenderEquality_CRA_lo-res_0.pdf
- GEF (2017) Toplumsal cinsiyet eşitliği politikası. Washington, DC: Küresel Çevre Fonu Sekreteryası. https://www.thegef.org/sites/default/files/council-meeting-documents/EN_GEF.C.53.04_Gender_Policy.pdf
- GEF (2018a) GEF Toplumsal Cinsiyet Uygulama Stratejisi. Washington, DC: Küresel Çevre Fonu Sekreteryası. https://www.thegef.org/sites/default/files/council-meeting-documents/EN_GEF.C.54.06_Gender_Strategy_0.pdf
- GEF (2018b) Guidance to advance gender equality in GEF projects and programs, Washington, DC: Küresel Çevre Fonu Sekreteryası. <http://www.thegef.org/sites/default/files/publications/GEF%20Guidance%20on%20Gender.pdf>

- GEF (2021) GEF toplumsal cinsiyet uygulama stratejisine ilişkin ilerleme raporu, belge GEF/C.60/Inf.09. Washington, DC: Küresel Çevre Fonu Sekretaryası. https://www.thegef.org/sites/default/files/council-meeting-documents/EN_GEF.C.60.Inf_09_Progress_Report_on_the_GEF_Gender_Implementation_Strategy_1.pdf
- GEF IEO (2017) GEF'te toplumsal cinsiyetin anaakımlaşırılmasına ilişkin değerlendirme. Washington, DC: GEF Bağımsız Değerlendirme Ofisi. <http://www.gefio.org/evaluations/gender-study-2017>
- GEF IEO (2022) GEF Kurumsal Politikalar ve Katılım. Değerlendirme Raporu No. 150. Cilt 1. Washington, DC: GEF Bağımsız Değerlendirme Ofisi. <https://www.gefio.org/sites/default/files/documents/evaluations/gef-policies-2020-vol1.pdf>
- GEF (2024a) Toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesine ilişkin ilerleme raporu. Belge GEF/C.68/INF.07. Washington, DC: Küresel Çevre Fonu Sekretaryası. https://www.thegef.org/sites/default/files/documents/2024-11/EN_GEF.68_Inf.07_Progress%20Report%20Gender_Dec_%202024_Final%20282%29.pdf
- GEF (2024b) GEF-8 Karnesi Aralık 2024. Washington, DC: Küresel Çevre Fonu Sekretaryası. https://www.thegef.org/sites/default/files/documents/2024-12/GEFScorecard_Dec%202024_12.11.2024.pdf
- Heinrich Böll Stiftung Derneği (2019) Toplumsal cinsiyet ve iklim finansmanı videosu. Washington, DC: Heinrich Böll Stiftung. <https://www.youtube.com/watch?v=YKmdvIXIDFI>
- IEA (2024) SKA7: Veriler ve projeksiyonlar. Herkes için uygun fiyatlı, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişim. Paris: Uluslararası Enerji Ajansı. <https://www.iea.org/reports/sdg7-data-and-projections>
- ILO (2022) Adil geçiş: Toplumsal cinsiyet eşitliği ve sosyal adaletle ulaşmak için temel bir yol. BMİDÇS'ye Sunum. Cenevre: Uluslararası Çalışma Örgütü. <https://www4.unfccc.int/sites/SubmissionsStaging/Documents/202204141910---ILO%20submission%20-%20Just%20transition%20-%20An%20essential%20pathway%20to%20achieving%20gender%20equality%20and%20social%20justice.pdf>
- ILO (2024) İklim eyleminde adil bir geçiş için toplumsal cinsiyet eşitliği ve kapsayıcılık. Cenevre: ILO. <https://www.ilo.org/publications/gender-equality-and-inclusion-just-transition-climate-action>
- IPCC (2022) Politika Yapıcılar için Özet. İçinde: H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, M. Tignor, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem (eds.) Climate Change 2022: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli Altıncı Değerlendirme Raporuna Çalışma Grubu II'nin Katkısı. Cambridge, Birleşik Krallık ve New York, NY, ABD: Cambridge University Press. https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/downloads/report/IPCC_AR6_WGII_SummaryForPolicymakers.pdf
- IPCC (2023) Politika Yapıcılar için Özet. İçinde: Çekirdek Yazım Ekibi, Lee, H. ve Romero, J. (eds.) İklim Değişikliği 2023: Sentez Raporu. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli Altıncı Değerlendirme Raporuna Çalışma Grubu I, II ve III'ün Katkısı. Cenevre, İsviçre: IPCC. https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_SPM.pdf
- OHCHR (2023) İnsan Hakları ve Kayıp ve Zarar. Anahtar Mesajlar. Cenevre: Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/issues/climatechange/information-materials/2023-key-messages-hr-loss-damage.pdf>
- Oxfam (2023) Asya'da Kayıp ve Zararın Toplumsal Cinsiyet Boyutu. Londra: Oxfam International. <https://oxfamlibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/621556/bp-gendered-dimensions-of-loss-and-damage-in-asia-07122023-en.pdf?sequence=1>
- Yoksulluk ve Eşitsizlik Platformu (PIP) web sitesi: <https://pip.worldbank.org/home>
- Richards, J.-A., Schalatek, L., White, H. ve Achampong, L. (2023) The Loss and Damage Finance Landscape. Washington, DC: Heinrich Böll Stiftung ve Kayıp ve Zarar İşbirliği. https://us.boell.org/sites/default/files/2023-05/the_loss_and_damage_finance_landscape_hbf_ldc_15052023.pdf
- Schalatek, L. (2015) Yenilikçi yetkiden anlamlı uygulamaya: toplumsal cinsiyete duyarlı Yeşil İklim Fonu (GCF) proje ve programlarının sağlanması. Washington, DC: Heinrich Böll Stiftung. <https://us.boell.org/en/2015/11/03/innovative-mandate-meaningful-implementation-ensuring-gender-responsive-green-climate>
- Schalatek, L., Aguilar, L. ve Granat, M. (2015). Eyleme açılan kapının kilidini açmak: toplumsal cinsiyete duyarlı iklim finansmanı. In L. Aguilar, M. Granat and C. Owren (eds) Roots for the future: the landscape and way forward on gender and climate change. Washington, DC: Uluslararası Doğa Koruma Birliği ve Küresel Cinsiyet ve İklim İttifakı.
- Schalatek, L., Zuckerman, E. ve McCullough, E. (2021). Bir 'eklentiden' daha fazlası mı? Toplumsal cinsiyetin Yeşil İklim Fonu proje ve programlarına entegrasyonunun değerlendirilmesi. Washington, DC: Heinrich Böll Stiftung ve Gender Action. https://us.boell.org/sites/default/files/2021-10/hbs%20Washington_Gender%20Action_More%20than%20an%20add-on_Evaluating%20integration%20of%20gender%20in%20Green%20Climate%20Fund%20projects%20and%20programs.pdf
- UN DESA (2018) 2018 Dünya Kentleşme Beklentileri Revizyonu. New York: Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Bölümü. <https://www.un.org/development/desa/en/news/population/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html>
- UNEP (2023) Yetersiz finansman. Hazırlıksız. İklim adaptasyonuna yönelik yetersiz yatırım ve planlama dünyayı savunmasız bırakıyor. Adaptasyon Finansman Açığı Güncellemesi 2023. Nairobi: Birleşmiş Milletler Çevre Programı. https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/43832/Finance_Gap_Update.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- UNFCCC (2011) Cancun Anlaşmaları: Sözleşme kapsamında uzun vadeli işbirliği eylemine ilişkin ad-hoc çalışma grubunun çalışmalarının sonucu. FCCC/CP/2010/7/Add.1. Bonn: Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi. <https://unfccc.int/resource/docs/2010/cop16/eng/07a01.pdf#page=2>
- UNFCCC (2012) 28 Kasım-11 Aralık 2011 tarihleri arasında Durban'da düzenlenen on yedinci oturumuna ilişkin Taraflar Konferansı Raporu. FCCC/ CP/2011/9/Add.1. Bonn: UNFCCC. <https://unfccc.int/resource/docs/2011/cop17/eng/09a01.pdf>
- UNFCCC (2013) 26 Kasım - 8 Aralık 2012 tarihleri arasında Doha'da düzenlenen on sekizinci oturumuna ilişkin Taraflar Konferansı Raporu. FCCC/ CP/2012/8/Add.3. Bonn: UNFCCC. <https://unfccc.int/resource/docs/2012/cop18/eng/08a03.pdf>
- UNFCCC (2015a) 1-14 Aralık 2014 tarihleri arasında Lima'da düzenlenen yirminci oturumuna ilişkin Taraflar Konferansı Raporu. FCCC/CP/2014/10/Add.3. Bonn: UNFCCC. <https://unfccc.int/resource/docs/2014/cop20/eng/10a03.pdf>
- UNFCCC (2015b) Paris Anlaşması. FCCC/CP/2015/10/Add.1. Bonn: UNFCCC. http://unfccc.int/paris_agreement/items/9485.php
- UNFCCC (2017a) 7-18 Kasım 2016 tarihleri arasında Marakeş'te düzenlenen yirmi ikinci oturumuna ilişkin Taraflar Konferansı Raporu. FCCC/ CP/2016/10/Add.2. Bonn: UNFCCC. <https://unfccc.int/resource/docs/2016/cop22/eng/10a02.pdf>

- UNFCCC (2018) 6-18 Kasım 2017 tarihleri arasında Bonn'da düzenlenen yirmi üçüncü oturumuna ilişkin Taraflar Konferansı Raporu. FCCC/CP/2017/11/Add.1. Bonn: UNFCCC. <https://unfccc.int/sites/default/files/resource/docs/2017/cop23/eng/11a01.pdf>
- UNFCCC (2019a) Toplumsal cinsiyete ilişkin Lima çalışma programının ve toplumsal cinsiyet eylem planının uygulanması. Sekretarya tarafından hazırlanan rapor. FCCC/SBI/2019/15. Bonn: UNFCCC. <https://undocs.org/FCCC/SBI/2019/15>
- UNFCCC (2019b) 2-15 Aralık 2019 tarihleri arasında Madrid'de düzenlenen yirmi beşinci oturumuna ilişkin Taraflar Konferansı Raporu. FCCC/CP/2019/13/ Add.1. Bonn: UNFCCC. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2019_13a01E.pdf
- UNFCCC (2022a) Toplumsal cinsiyet eylem planının uygulanmasına ilişkin ara gözden geçirme. Decision -/CP.27 Gelişmiş düzenlenmemiş versiyon. Bonn: UNFCCC. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cop27_auv_14_gender.pdf
- UNFCCC (2022b) Toplumsal cinsiyet kompozisyonu ve uygulamadaki ilerleme. Sekretarya tarafından hazırlanan rapor. FCCC/CP/2022/3. Bonn: UNFCCC. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2022_03E.pdf
- UNFCCC (2023a) Toplumsal cinsiyet perspektifinin oluşturulmuş organ süreçlerine entegre edilmesinde ilerleme Sekretarya tarafından hazırlanan sentez raporu. FCCC/CP/2023/5. Bonn: UNFCCC. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2023_05E.pdf
- UNFCCC (2023b) Cinsiyet kompozisyonu. Sekretarya tarafından hazırlanan rapor. FCCC/CP/2023/4. Bonn: UNFCCC. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2023_04E.pdf
- UNFCCC (2023c) 2/CP.27 ve 2/CMA.4 sayılı kararların 2-3. paragraflarında atıfta bulunulan kayıp ve hasara müdahale için bir fon da dahil olmak üzere yeni finansman düzenlemelerinin operasyonel hale getirilmesi. Bonn: UNFCCC. Karar 1/CP28 ve 5/CMA5. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/1_CP.28.pdf
- UNFCCC (2024a) Toplumsal cinsiyet ve iklim değişikliği. Bonn: UNFCCC. Karar -/CP29. Düzenlenmemiş versiyon. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/COP29_auv_agenda_item_14_gender.pdf
- UNFCCC (2024b) Toplumsal cinsiyet eylem planının uygulanmasındaki ilerleme, zorluklar, boşluklar ve öncelikler ile toplumsal cinsiyet ve iklim değişikliği konusunda gelecekte yapılacak çalışmalar. Sekretarya tarafından hazırlanan sentez raporu. FCCC/SBI/2024/11. Bonn: UNFCCC. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/sbi2024_11.pdf
- UNFCCC (2024c) Cinsiyet kompozisyonu. Sekretarya tarafından hazırlanan rapor. FCCC/CP/2024/4. Bonn: UNFCCC. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2024_04_adv.pdf
- UNFCCC (2024d) Finans Daimi Komitesi Raporu. Ek. Toplumsal cinsiyete duyarlı finansman yoluyla iklim eyleminin ve dayanıklılığın hızlandırılmasına ilişkin Finans Daimi Komitesi 2024 Forumu özet raporu. FCCC/CP/2024/6/Add.5. Bonn: UNFCCC. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2024_06a05_cma2024_08a05.pdf
- UNFCCC (2024e) Taraflarca UNFCCC kapsamında düzenli rapor ve bildirimlerle rapor edilen toplumsal cinsiyete duyarlı iklim politikaları, planları, stratejileri ve eylemlerinin uygulanması. Sekretarya tarafından hazırlanan sentez raporu. FCCC/CP/2024/5. Bonn: UNFCCC. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cp2024_05_adv_1.pdf
- UNFCCC (2024f) Paris Anlaşması kapsamında ulusal olarak belirlenen katkılar. Sekretarya tarafından hazırlanan sentez raporu. FCCC/PA/CMA/2024/10. Bonn: UNFCCC. https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2024_10_adv.pdf
- UNIDO (2021) Yeşil Sanayide Kadınların Ekonomik Olarak Güçlendirilmesi için Politika Değerlendirmesi. Kamboçya, Peru, Senegal ve Güney Afrika'daki Ülke Değerlendirmelerinin Sentez Raporu. Viyana: Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü. https://www.unido.org/sites/default/files/files/2021-06/Synthesis_Report_Final.pdf
- BM Kadın Birimi (2023) İnsanlar ve Gezegen için Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Adil Geçiş. New York: UN Women. <https://www.unwomen.org/sites/default/files/2023-11/policy-brief-a-gender-responsive-just-transition-for-people-and-planet-en.pdf>
- Dünya Bankası (2024) Yoksulluk, refah ve gezegen raporu 2024: çoklu krizden çıkış yolları. Genel Bakış. Washington, DC: Dünya Bankası. <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/f75dd18d-4e3f-44f9-b455-7f0d8e189609/content>

Son notlar

1. Dünya Bankası yoksulluğu tanımlamak için gelir düzeylerini yeniden düzenlemiş ve dünyadaki yoksulların yaklaşık %70'inin yaşadığı alt ve üst-orta gelirli ülkelerdeki yoksulluğu da hesaba katmak için artık üç yoksulluk düzeyi tanımlamıştır. Aşırı yoksulluğu günde 2.15 ABD Dolarından daha az bir gelirle geçinmek zorunda kalan insanlar olarak tanımlamaktadır. Dünya Bankası ayrıca küresel yoksulluk rakamlarını, alt-orta gelirli ülkeler (LMICs) ve üst-orta gelirli ülkeler (UMICs) arasındaki yoksulluk sınırlarının tipik örneği olan iki yüksek yoksulluk eşliğinde, sırasıyla 3.65 USD ve 6.85 USD olarak bildirmektedir. Küresel yoksulluk oranı artık günde 6,85 ABD dolarının altında bir gelirle yaşayan insanların yüzdesi olarak tanımlanmaktadır (Dünya Bankası, 2022).
2. Şubat 2025 itibarıyla, GEF Konseyi'nde 15 kadın üye ve 12 kadın yedek üye yer almaktadır, ancak iki Konsey üyesi ve iki yedek üye henüz aday gösterilmemiştir. Sadece aday gösterilen Konsey üyelerinin yüzdesi olarak hesaplandığında, kadın GEF Konseyi üyelerinin yüzdesi %45'e yükselmektedir.
3. Şubat 2025 itibarıyla, Uyum Fonu Kurulu dört kadın üye ve yedi kadın yedek üye listelemiştir, ancak beş Kurul üyesi ve dört yedek üye henüz aday gösterilmemiştir. Sadece aday gösterilen Yönetim Kurulu üyelerinin yüzdesi olarak hesaplandığında, kadın Uyum Fonu Yönetim Kurulu üyelerinin yüzdesi %48'e yükselmiştir.
4. Şubat 2025 itibarıyla, GCF Yönetim Kurulu'nda on kadın üye ve üç kadın yedek üye yer almaktadır, ancak bir yedek Yönetim Kurulu üyesi henüz aday gösterilmemiştir. Sadece aday gösterilen Yönetim Kurulu üyelerinin yüzdesi olarak hesaplandığında, kadın YŞF Yönetim Kurulu üyelerinin yüzdesi çok az bir artışla %28'e yükselmiştir.

İklim Finansmanı Temelleri, İklim Fonları Güncelleme verilerine dayanmaktadır ve 2021'e kadar Fransızca ve İspanyolca olarak www.climatefundsupdate.org adresinde de mevcuttur.

© ODI Global ve hbs 2025.
CC BY-NC 4.0.

ODI Global
203 Blackfriars Road | Londra | SE1 8NJ | Birleşik
Krallık Tel: +44 (0)20 7922 0300

Heinrich Böll Stiftung Derneği Washington, DC
1432 K Street, NW | Suite 500 | Washington DC 20005 | ABD
Tel: +1 202 462 7512